

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

23. NOVEMBER 1974

ŠTEVILKA 20/21 — XIV

Poslovno poročilo

Poslovanje

V eni prejšnjih številkih sem napisal: če ne bomo delali drugače, bo denarnica tanjša. Novembra so rezultati veliko boljši — zaradi ukrepov. Sicer pa objavljamo poročilo o poslovanju za tričetrtletje. Preberite, ker je pomembno!

STRAN 3

Kaj je TO...

Čisto iz praktičnih razlogov moramo večkrat celo mi pri časopisu uporabljati kratice ali okrajšave, v posameznih člankih jih kar mr-goli. Delavcu, ki jih dan za dnem uporablja ali posluša, je lahko — za mnoge pa so prava težava. Zato smo pripravili razlago, pomen in obliko TOZD, OZD...

STRAN 8

Zanimivosti

Kako velika je uporabnost gumenih izdelkov lahko preberete v sestavku, ki ga je pripravila Meta Mitrovič. V sestavku je opisan zanimiv primer uporabe gumijastega jezusa, ki je napolnejn z vodo in uspešno nadomesti tudi betonski jez. Avtorico so spodbudile k pripravi te informacije letošnje velike poplave v Jugoslaviji.

STRAN 4

10 let folklore

Prihodnje leto februarja bo savska folklorna skupina praznovala 10-letnico plodnega delovanja.

STRAN 10

Sindikrat

Zveza sindikatov je najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda. Njen osnovni namen in pomen je v tem, da omogoča organizirano uresničevanje interesov delavskega razreda. Kakšna je organiziranost sindikata in Zveze sindikatov v občini ter njihovo delovanje sindikalnih konferenc?

STRAN 13

1000000!

V delovni enoti (po novem temeljni organizaciji združenega dela) avtozračnice bodo letos naredili milijonto zračnico. Ta uspeh delavcev je velik.

STRAN 9

Ali smo (ne)disciplinirani?

V prejšnji številki smo objavili prvi del povzetka iz poročila odbora za oceno kršitev delovnih dolžnosti in materialnih škod. V današnjem nadaljevanju pišemo o vrstah in številu kršitev v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in o izrečenih kaznih. Ob prvi informaciji ni bilo nikakršne reakcije. Ali naj to pomeni, da jo je malokdo prebral ali pa se strinjate, da je treba (ne)disciplino pojmovati nekoliko drugače, kot jo zdaj.

STRAN 12

Čestitke ob dnevu republike delovnim ljudem in v spomin vsem, ki so umrli za zmago!

Mladim

Kongres slovenske mladine je v vseh sredinah njihovega delovanja dal jasne in odločne naloge, ki se jih moramo lotiti takoj. Mladi morajo zavestno pripomoči k uresničevanju sklepov, vsi mladi morajo odločno zahtevati akcije, stihiskemu delovanju je treba narediti konec, ne smemo se prepuščati času, in odpravljati napake, ki so že očitne in so naredile le škodo.

STRAN 9

Novosti zakona o varstvu pri delu

V Uradnem listu SRS št. 32 je izšel ZAKON o varstvu pri delu, ki ga je sprejela Skupščina SRS 16. oktobra 1974. S tem člankom ne nameravam obširno posegati v njegovo vsebino, čeprav je zelo pestra, hočem opozoriti vse sodelavce in službe, ki kakorkoli lahko vplivajo na organizacijo in izvajanje varstvenih ukrepov in so za izvajanje po službeni dolžnosti celo zadolženi.

Naj kar začnem z naštevanjem gospodarskih prestopkov in prekrškov ter kakšne kazni so predvidene.

— Z denarno kaznijo od 5.000 do 500.000 din se za gospodarski prestopok kaznuje:

- projektantsko organizacijo, če pri projektiranju gradbenega objekta ni upoštevala varstvenih ukrepov in normativov in ni izdaja dokumentacijo za varstvo pri delu;

- projektantsko ali drugo organizacijo združenega dela, če pri projektiranju ali izdelovanju delovne priprave in naprave ni upoštevala varstvenih ukrepov in normativov ali če je dala v promet delovno pripravo brez atesta;

- organizacijo združenega dela, ki je projektirala ali izdelala sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu v nasprotju s predpisi o varstvu pri delu oziroma v nasprotju z jugoslovanskimi standardi;

- organizacijo združenega dela, če pri uvozu delovnih priprav in naprav sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu ter tehnične dokumentacije ni upoštevala predpisov o varstvu pri delu;

- organizacijo združenega dela (mišljeni so pooblaščen strokovni zavodi za varstvo pri delu), če se pri opravljanju strokovnih storitev ne ravna po predpisih o varstvu pri delu, zlasti pri pregledu tehnične dokumentacije gradbenega objekta, delovne priprave in naprave ter sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, pri preizkavi kemičnih in bioloških škodljivosti ali pri opravljanju drugih strokovnih storitev. Za gospodarske prestopke, navedene v predhodnem odstavku, pa je s kaznijo od 500 do 1.500 din kaznovana tudi odgovorna oseba v organizaciji združenega dela.

Kazni za prekrške

Z denarno kaznijo od 500 do 500.000 din se kaznuje organizacije združenega dela:

- ki proizvajajo delovne priprave in naprave ali sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu in jih da v promet ali v uporabo brez navodila o uporabi ter načinu preizkušanja in vzdrževanja;

- če z ustreznimi samoupravnimi sporazumi nima urejenega varstva pri delu;

- če nima programa o proučevanju in vzgajanju o varnem delu in o preverjanju znanja;

- če dopusti, da je na delo razporejen delavec, ki nima potrebne znanja o varstvu pri delu za samostojno opravljanje, vodenje ali nadzorovanje del;

- če uporablja take gradbene objekte oziroma delovne prostore, delovne priprave in naprave oziroma daje v uporabo taka sredstva in opremo za delovno varstvo pri delu, ki ne ustrezajo predpisom o varstvu pri delu, ali če ne poskrbi za periodične preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklimo v delovnih prostorih oziroma če ne preskrbi za preglede in preizkuse delovnih priprav in naprav;

- če s primernim dogovorom ne določi skupnih varstvenih ukrepov, ko izvaja delo na skupnem delovišču;

- če ne določi del oziroma delovnih mest, na katerih so večje nevarnosti za poškodbe ali zdravstvene okvare;

- če ne pošlje delavcev na predhodne in na posebne predhodne in periodične zdravstvene in psihofizične preglede;

- če ne zagotovi prve pomoči in organiziranega reševanja v primeru nesreče pri delu;

- če ne obvesti v predpisanem roku pristojnega organa inšpekcije dela o začetku dela, ali če ne predloži potrebnega programa varstvenih ukrepov ali če v določenih primerih, ko gre za nesrečo pri delu, tega ne sporoči pristojnemu organu inšpekcije dela oziroma pristojnemu organu javne varnosti;

- če ne pooblasti določenega delavca kot odgovorno osebo oziroma ne organizira posebne službe za opravljanje nalog s področja varstva pri delu (kjer so nevarnosti za

poškodbe in obolenja v zvezi z delom večje) ali če dopusti, da tako službo opravlja oseba, ki nima predpisane strokovne usposobljenosti;

- če ne omogoči inšpektorju dela pregleda oziroma če mu ne da potrebnih pojasnil v zvezi s pregledom;

- če v predpisanem roku ne sporoči, da je izvršila odločbo inšpektorja dela.

Z denarno kaznijo od 50 do 5.000 dinarjev je za prekrške, navedene v predhodnem sestavku kaznovana tudi odgovorna oseba v organizaciji združenega dela.

Predpisane so tudi mandatne kazni, ki jih lahko takoj na mestu izterja pristojni inšpektor dela, in sicer:

- mandatno so kaznovane osebe, ki so odgovorne za izvajanje raznih varstvenih ukrepov (npr.: če dopu-

ste, da delavci uporabljajo neurejene priprave in naprave;

- če ne zagotove uporabe predpisanih sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, če dopuste, da delavec dela pod vplivom alkohola itd. V tem je mandatna kazen lahko 100 din.

Z denarno kaznijo 50 dinarjev pa se kaznuje za prekršek delavec, če kljub poprejšnjemu opozorilu ne uporablja namensko sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, ali če namerno odstrani z delovne priprave varnostno napravo.

Kot je razvidno, sta za storjeni gospodarski prestopok, ki se nanaša samo na izpolnjevanje obveznosti iz zakona, solidarno odgovorna organizacija združenega dela in odgovorne osebe.

Menim, da komentar ni več potreben. Slabo bi bilo, če bi za varno delo skrbeli samo zato, ker so predpisane sankcije, in ne z zavestjo, da je to eno izmed mnogih humanih načel, ki je celo ekonomsko zelo utemeljeno.

Rudi Nadiževac

Knjiga — luksuzno blago?

Knjiga še posebno vpliva na razvoj mladega človeka

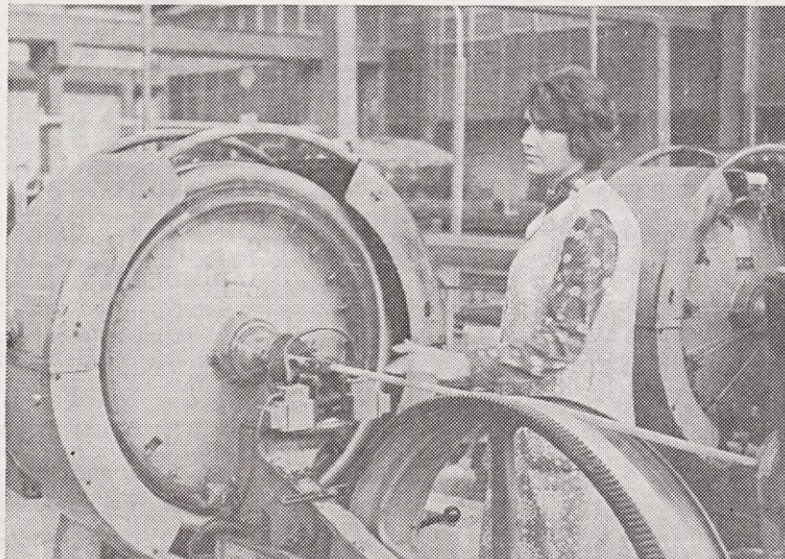
Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je osnovni organizaciji sindikata naše delovne organizacije priporočil, da bi imela svojega poverjenika Prešernove družbe. Ta založba bi rada s svojimi knjižnimi zbirkami prodrla v delavske družine, da bi več zaposlenih vsaj del prostega časa posvetilo dobri knjigi.

Ta ideja je sicer dobra, ima pa tudi nekaj slabosti: izbor knjig Prešernove družbe je zelo skromen, predvsem je to leposlovje. Delavci naše delovne organizacije imajo različno izobrazbo, različne potrebe in želje po knjigi. Mnogi od njih bi jih kupovali vsaj za svoje otroke, s čimer bi tudi dvigali kulturni nivo svoje družine. Občasne prodaje knjig v naši delovni organizaciji kažejo, da delavci knjige kupujejo, vendar nenačrtno.

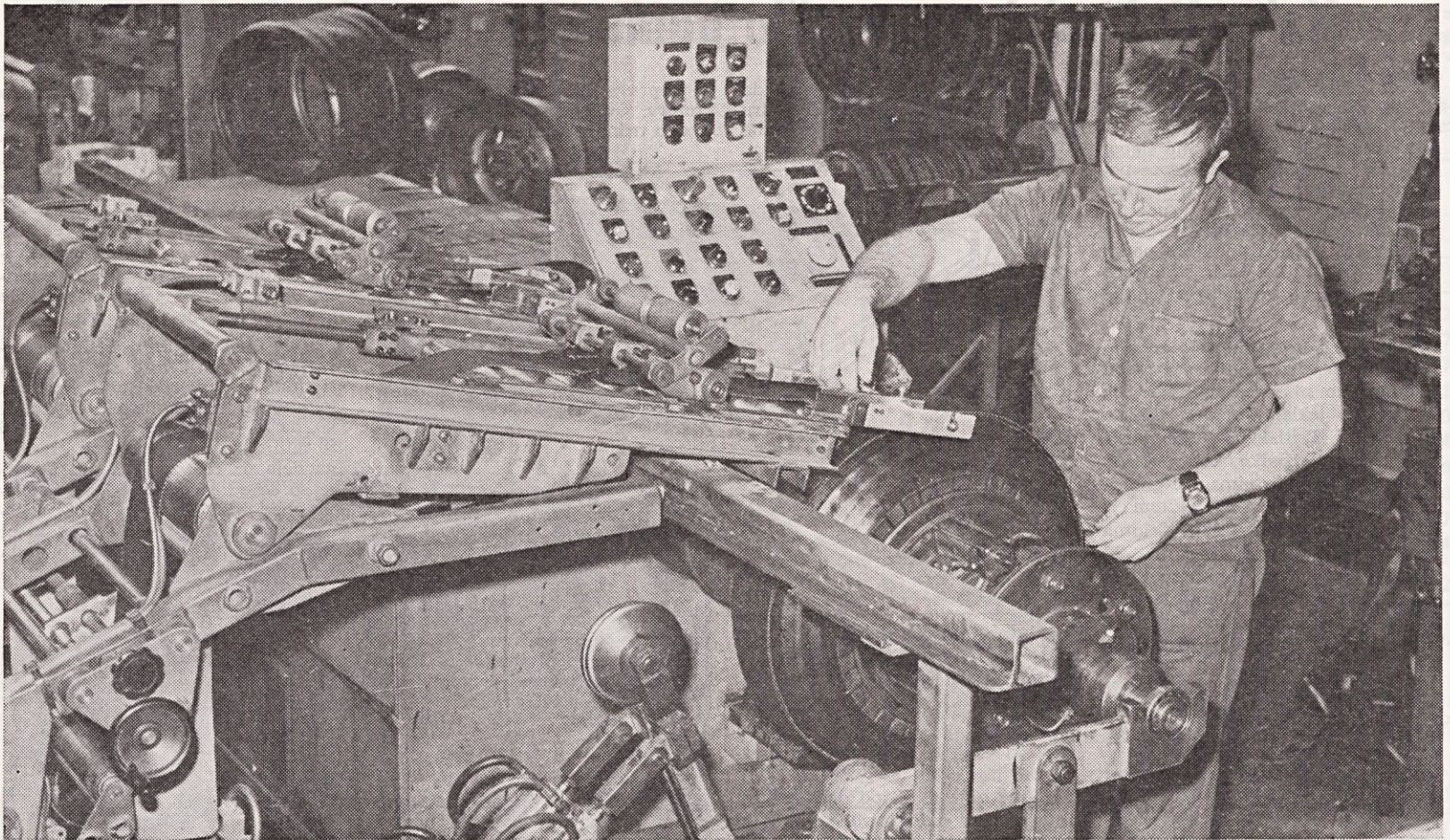
Ob razmišljanju, kako približati knjigo delavcu, se mi je porodila

misel, zakaj ne bi v delovni organizaciji omogočili delavcem, da bi organizirano lahko kupili knjige, morda tudi ceneje kot v knjigarnah. V ta prizadevanja naj bi se vključil sindikat. To se bo tudi zgodilo. Razgovori s posameznimi založbami so bili uspešni: založbe so pripravljene dati popust za knjige, če bo to prodaja preko sindikata. Tako smo se tudi dogovorili: prva organizirana prodaja knjig preko sindikata bo v začetku decembra. Akcijo bo vodil Franc Feher, delavec izobraževalnega centra. Več o pogojih nakupa knjig (kraj, čas, način odplačila) bomo pravočasno sporočili z Informatorjem. Tokrat le v premislek, kaj pripravljamo. Ne pozabimo! Novoletni prazniki se bližajo, knjiga pa je primerno darilo za vsakogar — za moža, ženo, mater, očeta in otroke.

Zinka Pivk

V Savi je več delovnih mest, kjer so nevarnosti poškodb

Ob dnevu republike

29. november ni dan, kot vsi drugi. Ta datum je z zlatimi črkami zapisan v zgodovino naših narodov. Zato je prav, da se tega dne spomnimo vseh tistih, ki so svojo kri prelili v dneh pred rojstvom nove Jugoslavije, in vseh tistih, ki so še krepkeje stisnili za orožje in se borili do svobode, do svobode v novi Jugoslaviji. Revolucija pa s tem še ni bila končana. Koliko truda in ljubezni je bilo vložene v izgradnjo porušjenih mest in vasi, koliko delovnih brigad se je zvrstilo ob cestah in progah naše domovine, povsod so bila gradbišča, nastajala so nova mesta in vasi. Pesem, bratstvo in enotnost je zgradila to, kar imamo danes. In ko bomo letos praznovali 31 let rojstva naše nove Jugoslavije, lahko s ponosom zremo na

prehojeno pot, pot napredka in naporov za naš danes in boljši jutri v samoupravni socialistični Jugoslaviji.

V imenu uredništva glasila iskreno čestitam ob dnevu Republike vsem tistim, ki ste to republiko gradili v boju, gradili po svobodi, in vsem tistim, ki jo gradite in branite pred vsem, kar nasprotuje naši poti.

V Savi smo lahko ponosni na naš delež v neprekinjeni revoluciji. S svojim delom, rezultati in uspehi smo prispevali velik delež pri izgradnji samoupravne socialistične Jugoslavije. Z delom in načrti, ki smo si jih zastavili, moramo nadaljevati. Skrb za boljše delo, bolj racionalno izkoriščanje delovnega časa, kvaliteto izdelkov, osvajanje nove, sodobnejše tehnologije, so naše osnovne naloge, so naš pozdrav prazniku!

Gospodarjenje v devetih mesecih

Za oceno poslovanja gospodarske organizacije v devetmesečnem obdobju veljajo podobni razlogi, kot so bili že ugotovljeni v predhodnih obračunskih razdobjih. Prisotna gospodarska gibanja so letos doma in v svetu pod vplivom visoke stopnje inflacije, saj se letos ocenjuje inflacija na svetovnem trgu na 14 %, medtem ko je doma precej večja — okoli 30 %. Velika uvozna odvisnost — prek 70 % surovin kupujemo na svetovnem trgu, skokovit porast cen osnovnih surovin in pomožnega materiala in energije na eni strani ter močno povečanje zakonskih in pogodbenih obveznosti na drugi strani, vse to je vplivalo na znaten padec akumulativnosti oz. planirani finančni rezultat ni bil dosežen. Zaradi vsega tega je delovna organizacija v devetih mesecih ustvarila le 3,244.000 din ostanka dohodka,

medtem ko je bil celotni dohodek dosežen v znesku 896 milijonov din. Povečan obseg prodaje in realizacije, porast cen surovin, zaostritev nabavnih pogojev ter prekoračevanje plačil terjatev je zelo vplivalo na zmanjšanje likvidnosti. Terjatve do kupcev so porastle v devetih mesecih za 78 % in predstavljajo skoraj polovico angažiranih obratnih sredstev. Obseg obratnih sredstev se je torej močno povečal, tekoča akumulacija je bila dosežena daleč izpod minimuma, tako da so morale posamezne temeljne organizacije združenega dela zaradi pomanjkanja tekočih denarnih sredstev najemati kredite.

Nabava

V razdobju januar—september 74 je bilo za podjetje kot celoto na-

blavljeno 27.986 ton surovin in repromateriala v vrednosti 446,6 mio din. Največ je bilo nabavljenega kavčuka in PVC, in sicer 40 %, delež kemikalij v skupni nabavi je 25 %, pri tekstilu in armaturah pa 35 %. Uvozili smo 73 % vrednosti vseh surovin.

Preskrba s surovinami je kljub pomanjkanju nekaterih vrst materiala na trgu in z administrativnim omejevanjem uvoza (triko) ter kljub dokaj nizki plačilni sposobnosti delovne organizacije potekala normalno, tako da ni prišlo do zastojev v proizvodnji.

Cene surovinam in repromateriala so skozi vse leto precej nestabilne. Cene surovinam, ki so borzni artikli, so v III. četrtletju ostale na istem nivoju, za vse ostale materiale pa je značilno naraščanje cen (PVC, kemikalije, tekstil).

Kot smo že uvodoma omenili, so imele največji vpliv na dosežen poslovni uspeh posameznih temeljnih organizacij združenega dela visoke cene osnovnega materiala. Kolikšne so obremenitve, nam najbolj nazor-

no kažejo naslednji podatki. V letu 1972 smo v poprečju za 1 kg proizvedenih izdelkov imeli za 11,54 din materialnih stroškov, medtem ko znašajo ti stroški v letu 1973 13,17 din, v letošnjem letu pa že 19,56 din za 1 kg. Iz tega sledi, da smo v letošnjem letu kupili material za 15,2 milijard starih dinarjev dražje kot v letu 1973, oziroma za 19,1 milijarde starih dinarjev dražje kot v letu 1972.

Pri tem moramo upoštevati, da smo del nadomestila porasta materialnih stroškov dobili s povečanjem prodajnih cen gotovih izdelkov, del teh obremenitev pa je šlo na račun nižjega ostanka dohodka približno 9 milijard starih dinarjev.

Proizvodnja

Delovna organizacija je v devetih mesecih proizvedla 23.835 ton izdelkov v skupni vrednosti 293,6 milijonov din, kar je po tonaži za 8 % več, kot je bilo doseženo v istem

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kako Holandci s pomočjo gume preprečujejo poplave

Zadnje čase dosti slišimo, kako se ljudje ob srednjem toku Save pa tudi v drugih delih naše države bore z vodno stihijo. Ne bi bilo slabo, da bi tiste predele, ki jim groze poplave, vprašali za nasvet Holandce, ki so skozi več generacij nabrali izkustva o tem, kako držati vodo v šahu. To nas tudi ne čudi, če pomislimo, da je četrtnina njihovega ozemlja do treh metrov pod vodno gladino.

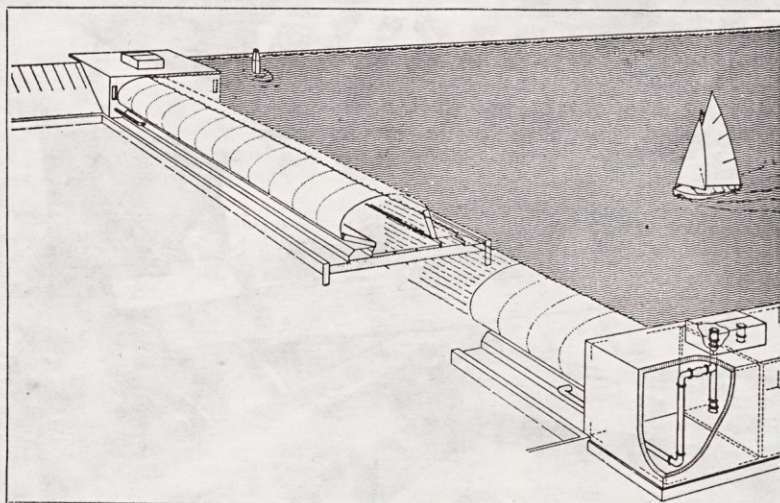
Njihova zadnja zamisel na tem področju so cevi iz gumirane nylon tkanine. Ko ni v uporabi, leži na dnu reke v jekleni komori izven ladijske poti. Pritisk na gumb požene električno črpalko, ki cev napolni z vodo, tako da nima več gub in se dvigne na površino. S tem je onemogočeno preplavljanje. Celotna naprava je podobna mehkužcu, ki se ob vsakem času lahko spet potegne v svojo hišico. Temu odgovarjajoče je bilo izbrano tudi ime. Napravo je načrtovalo Združenje vod.

Jez je 30 m dolg in naj bi obvladal 3 metrsko višinsko razliko. Več drugih jezov je bilo danih v uporabo.

Naprava ima mnogo varnostnih rezerv. Gumirana tkanina ima namrečno trdnost 36 ton/širinski meter,

ljenem ozemlju, ki je bilo iztrgano vodi, živi 40.000 ljudi 4 metre nižje od morske gladine. Sedaj lahko preprečijo prejkot v četrte ure nadaljnji dotok vode. Katastrofa v obliki poplave je s tem preprečena. V novejšem času nameravajo celo državo premrežiti s takimi napravami. V primeru potrebe bodo s pritiskom na gumb lahko vklopili le sektorje, kjer bo to potrebno.

Tudi Londonu preti podobna nevarnost zaradi Temze. Ta lahko ob izjemno visokih vodostajih Severnega morja zelo naraste. Izračunali so, da bi jez normalne izdelave stal 50 milijonov funtsterlingov, gradbeni dela pa bi trajala 6 let. Pozneje so se odločili za ugodnejšo rešitev, podobno gornji, v obliki žiljotine ali padala, pred tem pa bi uporabili začasno rešitev, ki bi stala 5 milijonov funtov in bi bila gotova v enem letu.

Naplnjen jez pri Vredensteinu, ko je v pogonu. V cev iz gumiranega nylona so načrpali vodo. Taka naprava zadržuje vodo z morja. Konstrukcija je na zasidrani plošči. Take naprave so predvsem za Holandijo zelo primerne, ker lahko takoj preprečijo vdor vode.

Strukcija je na zasidrani plošči. Take naprave so predvsem za Holandijo zelo primerne, ker lahko takoj preprečijo vdor vode.

Stroški za te naprave so sorazmerno nizki, kot je razvidno iz diagrama, odvisni so od dolžine jez in razlike v nivojih vode, ki jo je treba premagati. Če ta razlika znaša 3 m, znašajo stroški skupno s črpalno napravo okoli 71.300 N din na meter.

približno sedmina tega pa je dejansko potrebna.

V tipičnem primeru znaša prostornina približno 380 kub. m. Dve črpalni zmoreta 25 kub. m/min, tako da je lahko naprava napunjena v 15 minutah. S pomočjo avtomatskih regulirnih naprav se v cevi vzdržuje konstanten vodni pritisk.

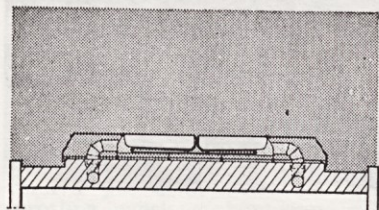
Ta konstrukcija ima poleg osnovne funkcije še več prednosti: je gospodarna, ne zavira prometa na reki, vodnih kanalih in je lahko v primeru preteče nevarnosti zelo učinkovita. Z vodo naplunjen jez je dosti stabilen, tako da služi lahko kot most za pešce in vozila.

Holandija je dejansko dežela, ki jo voda bolj ogroža kot katerokoli drugo. Ena takih naprav pri Amsterdamu štiti npr. nevarno mesto na nekem kanalu, kjer na pridob-

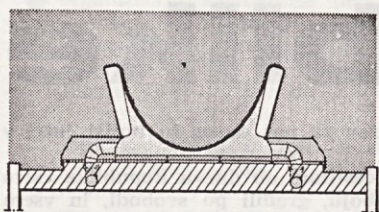

Izvedba polnjenja gumenega jez pri Vredensteinu. Malj Fiat naj bi ponazoril trdnost jez.

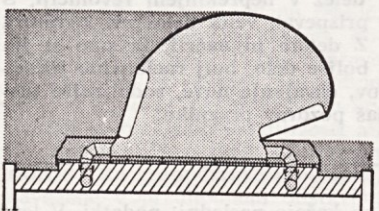
Meta Mitrović

1

2

3

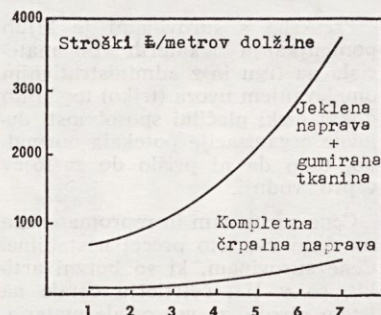
Postopek polnjenja jez:

1. Lopute ležijo v zaprtem stanju na prazni cevi.
2. Ob začetku črpanja se lopute odpro in gumiran tekstil se razgrinja.
3. V končnem stanju seže pregrada do vodne površine. Dostop vode je tako preprečen. V napravi so tako da bi se jez sesedel. Vse osnove te pomožne naprave, ki preprečujejo, konstrukcije so razvidne iz skic.

nih poti Severne Holandije po skici J. C. Buijze. Firma Vredestein daje pri gumiranju nylonske tkanine prednost naravnemu kavčuku. Marsikdaj dodatno nanašajo še zmes s hypalonom.

Prva poskusna naprava te vrste je bila dolga le kakih 12 m in pripravljena za zajezitev ob dvigu vodne gladine za 2 m. Z dobljenimi izkustvi so nato pričeli uredniški projekt za kanal z zelo gostim prometom v bližini Amsterdama.

Razlika v višini vodostaja, ki jo je treba izdržati. Digram prikazuje približne stroke konstrukcije na tekoči meter od višinske razlike vodostaja. Na izdatke za črpalno napravo razlika v višini manj vpliva.

Razlika v višini vodostaja, ki jo je treba izdržati

Obiskali so nas!

V petek, 8. novembra 1974, je bila v Kranju delegacija tovarne gume in obutve VULKAN iz Niša. Vrnili so obisk naši skupini, ki je bila oktobra v Nišu. V soboto, ko se je obisk uradno začel, so se ob 9. uri dopoldne srečali s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstva delovne organizacije. Dalj časa so se zadržali v prijetnem razgovoru. Po predstavitvi Save, organizacije dela in proizvodnje, so se prijatelji iz Niša v razgovoru zanimali še za organizacijo samoupravljanja, za informiranje, kako bomo skupaj rešili vprašanje delegatskega sistema itd. V nadaljevanju so si z zanimanjem ogledali nekatere proizvodne delovne enote. Marsikateri od gostov se je spustil v klepet s starim znancem, saj je v Savi zaposleno veliko delavcev, ki so bili preje zaposleni v Vulkanu, nekaj pa je bilo tudi takih, ki so v Kranju končali gumarsko šolo in se zaposlili v Vulkanu.

Gostje so si popoldan ogledali tudi Bled, zvečer pa smo jim v Pred-

dvoru pripravili družabni večer. V prijateljskem vzdušju so nam za trdili, da je bilo srečanje koristno tako v smislu obojestranskega sodelovanja kot tudi zblizevanja. Dejali so, da je to pristen korak h krepitvi bratskih odnosov med narodi naše domovine.

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, silo in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofješka 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in kličjeji ČP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

Gospodarjenje od I. do IX.

(Nadaljevanje s 3. strani)

razdobju 1973. Po posameznih te-

meljnih organizacijah združenega dela je bila dosežena proizvodnja takole:

	TAP	TTI	Skupaj
Proizvodnja — v tonah	13.844,2	9.991,0	23.835,2
Indeks na plan	92,8	96,5	94,3
Indeks I.—IX. 74/I.—IX. 73	111,8	103,3	108,0

Iz podatkov je razvidno, da je proizvodnja v TAP in TTI pod predvideno devetmesečno dinamiko, na kar so vplivale zakasnele dobave novih strojev oz. izpad proizvodnje na novih strojih in občutno pomanj-

poslenega, ostala na lanskoletnem nivoju.

Prodaja

V razdobju januar—september 74 smo prodali za 677 milijonov din

Poslovni uspeh = kvalitetno delo in odgovornost na vseh nivojih

kanje proizvodnih delavcev. Produktivnost, merjena s proizvodnjo na delovni dan, v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta, pa se je v TAP povečala za 12 %, v TTI pa za 3,7 %. Toda pripomniti moramo, da je bila ta proizvodnja dosežena ob večjem številu zaposlenih, tako da je produktivnost, merjena na za-

izdelkov, od tega TAP za 339 mio din in TTI za 337,8 milijonov din izdelkov. Letna planska dinamika je bila v TAP dosežena z indeksom 100,8, v TTI z indeksom 97,7 in v delovni organizaciji kot celoti z indeksom 99,2.

Po posameznih prodajnih poteh so bili pri prodaji doseženi naslednji rezultati:

	NPV	Indeks NPV na plan
— domača prodaja	460.706	98,2
— POS	118.811	105,9
— izvoz	91.331	92,0
— lastna poraba	6.210	—
Skupaj	677.058	99,2

V letošnjem letu ugotavljamo prihrank na rabatih glede na planirane rabate. Prihranili smo 7.514,4 milijona din; v TAP 1.062 milijona din, kjer je rabatna stopnja nižja za 0,27 % od plana, v TTI 6.452,4 milijona din, kjer je dosežena rabatna stopnja nižja od planirane za 1,65 %.

Izvoz

Delovna organizacija je v prvih devetih mesecih izvozila za 5,4 milijona dolarjev. V strukturi izvoza zavzemajo največji delež avtoplašči, veloplašči, umetno usnje in velozračnice.

Primerjava proizvodnih rezultatov s panogo

Sava je v devetih mesecih proizvedla 20.505 ton gumijevih izdelkov (brez umetnega usnja in kemičnih

izdelkov), kar je za 7,2 % več kot v enakem obdobju lani. Fizični obseg proizvodnje v panogi pa se je v istem obdobju povečal za 5,2 %.

Pregled proizvodnje po proizvajalcih je viden iz naslednje tabele:

Proizvajalci	Proizvod. v tonah I.—IX. 74	Struktura	Indeks proizvod. v tonah I.—IX. 74/I.—IX. 73
Sava	20.505	26,04	107,2
Borovo	19.505	24,78	107,7
Tigar	12.520	15,91	94,7
Rekord	7.113	9,04	86,2
Ris	3.916	4,92	102,0
M. Zakič	3.599	4,58	132,4
Balkan	2.419	3,08	136,0
Vulkan	1.864	2,37	159,0
IGP Dimitrovgrad	1.363	1,74	108,7
Ostali proizv. GI	5.933	7,54	110,4
Skupaj	78.737	100,00	105,2

Iz pregleda je razvidno, da polovico celotne proizvodnje v panogi odpade na Savo (26 %) in Borovo (24,8 %). Prav tako ugotavljamo v letošnjem letu v primerjavi z letom 1973, da močno povečujejo fizični

obseg proizvodnje podjetja Vulkan, Balkan in Miloje Zakič.

Vodilni v panogi, Sava in Borovo, izkazujeta v primerjavi s panogo naslednjo strukturo proizvodnje:

	Skupaj	Pnevmatika	Teh. izdelki
Panoga	100	59,9	40,1
Sava	100	75,9	24,1
Borovo	100	67,7	32,3
Indeks I.—IX. 74/I.—IX. 73	105,2	105,1	105,4

Zaposlovanje

V razdobju januar—september 74 se je v delovni organizaciji kot celoti zaposlilo 521 delavcev, iz delovne organizacije pa je odšlo 299

delavcev, tako da je bilo stanje zaposlenih na dan 30. septembra 1974 3490 delavcev. Gibanje stanja zaposlenih po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je razvidno iz naslednjega pregleda:

	Stanje 31. 12. 1973	Prišli	Odšli	Interni premiki	Stanje 30. 9. 1974
TAP	770	215	107	+ 7	885
TTI	1.500	162	114	— 12	1.536
VET	297	48	26	4	323
POS	109	22	7	—	124
OSS	592	74	45	1	622
Skupaj	3.268	521	299	—	3.490

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je fluktuacija delovne sile v Savi še vedno visoka, zlasti v TAP, TTI in VET. Delovno organizacijo je v devetih mesecih zapustilo 8,5 % delavcev.

Zaključek

Samoupravni organi temeljnih organizacij združenega dela te dni razpravljajo o devetmesečnem poslovnem uspehu. Da pa se bomo približali ciljem, predvidenim z letnim gospodarskim načrtom, bodo morale posamezne temeljne organizacije razpravljati o naslednjih ukrepih in jih tudi sprejeti:

1. Maksimalno izkoriščanje tistih kapacitet, ki z ustreznim izborom asortimana zagotavlja optimalno doseganje akumulacije in jih je na trgu možno uspešno plasirati.

2. Zaradi kritične likvidnosti podjetja zagotoviti pri prodaji izdelkov pravočasna plačila z ustreznimi ga-

rancijami kupcev (akceptni nalogi, bančne garancije), v nasprotnem primeru pa ustaviti dobave. Izjemoma se ne zaostrujejo plačilni pogoji za tiste izdelke, ki niso tržno iskani.

3. Pospešena izterjava dolžnikov s tem, da ob koncu poslovnega leta ne bomo imeli stanja terjatev nad 360 oziroma 720 dni. V nasprotnem primeru bomo morali te terjatve skoraj v celoti odpisati v breme poslovnega rezultata.

4. Intenzivneje usmerjati prodajo prek Prodajne organizacije Sava.

5. Izboljšati delovno in tehnološko disciplino.

6. Skrajno varčevanje pri vseh vrstah trošenja surovin, pomožnega in pisarniškega materiala ter drugih splošnih stroškov.

7. Optimalno doseganje kvalitete izdelkov.

Franci Bašar
Vinko Perčič

Kemična tovarna Moste

Kdaj je nastala Kemična tovarna Moste v takšni obliki, kot jo poznamo danes?

RAZVOJ KEMIČNE TOVARNE MOSTE LJUBLJANA

Podjetje je bilo ustanovljeno novembra 1907. leta in je bilo last italijanskih grofov. Za takratne pojme je bilo moderno podjetje, saj je prvo v državi po Bayerjevem kemično-tehnološkem postopku pridobivalo iz boksita aluminijev hidrat in glinico.

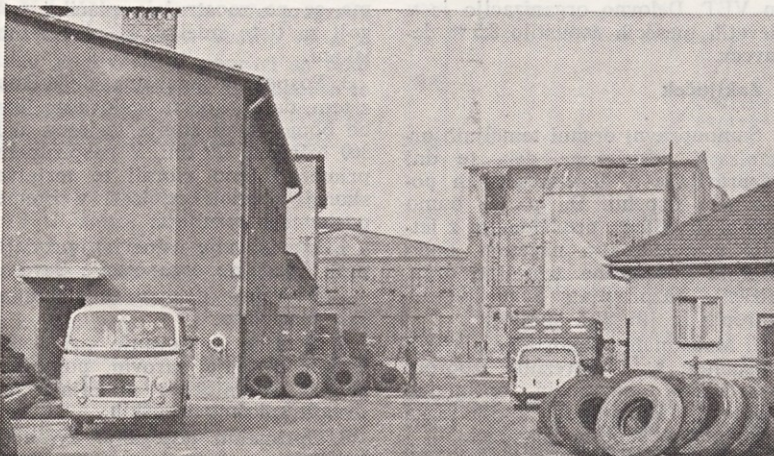
Leta 1946 je bilo ustanovljeno socialistično podjetje, v katerem je bilo že štiri leta kasneje uvedeno delavsko samoupravljanje. Leta 1966 so začeli izdelovati glinico, aluminijev sulfat, galun, bikromat idr. Zaradi zastarelosti obstoječih naprav in objektov so začeli graditi nov obrat za proizvodnjo sintetičnih vlaken — Yulon.

Zaradi številnih začetnih težav podjetje v letu 1967 ni uspelo nadomestiti vrednosti sredstev in za-

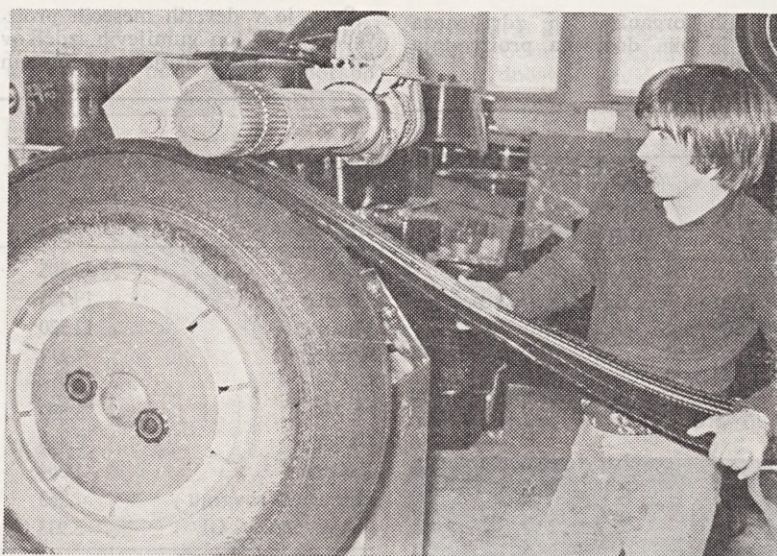

Pogovarjali smo se z Antonom Severjem, direktorjem Kemične tovarne Moste, Ljubljana.

ključilo poslovno leto 1967 z visoko poslovno izgubo. Sanacijski pro-

Kemična tovarna Moste — odkupljeni tovarni avto-plašči čakajo na dvorišču na zamenjavo krone.

Konfekcijski stroj za tovorna vozila, Vinko Gregorc

gram prisilne uprave je vseboval med drugim tudi ukinitve proizvodnje aluminijevega hidrata (predelava boksita). Zastarele stroje in naprave so v letu 1969 demontirali in prostore preuredili za modificirano proizvodnjo aluminijevega fosfata. Izvlekli so se iz težav in sprejeli razvojni program. Obrat Yulon so izločili in ga pripojili Jugotekstil impexu. Istega leta se je KTM v celoti z referendumom odločila za pripojitev k podjetju Jugotekstil-impex.

Z ukinitvijo proizvodnje aluminijevega hidrata je ostalo veliko obratnih prostorov praznih. Te prostore so adaptirali za skladišča ter dajali v najem.

Dne 29. junija 1973 se je kolektiv Kemične tovarne Moste na zboru delovnih ljudi soglasno odločil, da ustanovi TOZD s svojstvom pravne osebe, ker izpolnjuje vse ustavne pogoje za konstituiranje.

Tudi v tem svojstvu niso videli skoraj nobenih perspektiv, zato so se odločili za združitev s Savo.

Protektor

Protektor je nastal takoj po osvojitvi in je lani praznoval 25-letnico obstoja, Kemična tovarna pa je po letih še mnogo starejše podjetje in je bila od leta 1969 TOZD Jugotekstila. Tej TOZD pa se je 1. januarja 1974 pripojil Protektor, ki je bil do tedaj samostojno pod-

jetje brez TOZD, obe podjetji sta bili registrirani pod imenom Kemična tovarna Moste — TOZD Jugotekstila.

Koliko delavcev je zaposlenih v vaši delovni organizaciji in kakšna je strokovna zasedba delovnih mest?

Delovna organizacija ima 270 zaposlenih, od tega zaposluje Protektor 180 delavcev. To je pretežno moška delovna sila, saj narava dela zahteva takšno strukturo. Le manjši del zaposlenih so ženske, ki delajo pri obrezovanju tehnične robe. V neposredni proizvodnji zaposlujejo nekvalificirane delavce, ki jih za delo priučimo. Dve tretjini delavcev je zaposlenih na delovnih mestih gumarskega profila. V sedanjih pogojih nismo imeli sistematičnega uvajanja oziroma izobraževanja naših delavcev zaradi svoje majhnosti, lani pa smo poslali v Kranj 8 delavcev, ki so v vašem izobraževalnem centru obiskovali in tudi uspešno opravili enoletno šolo za gumarske delavce. Nekaj naših zaposlenih pa se je vključilo v zunanje oblike izobraževanja. Računamo pa, da bomo po pripojitvi k Savi deležni njene pomoči pri usposabljanju.

Kakšna je delovna in tehnološka disciplina?

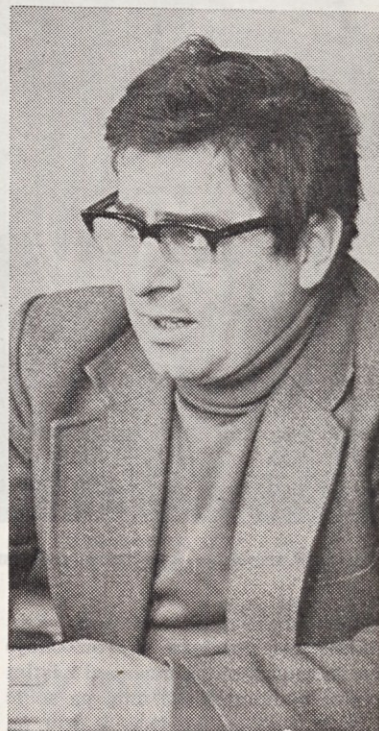
Obe disciplini sta pri nas tesno povezani. Delovna disciplina pogojuje tehnološko. Težave so bile v Protektorju, kjer so s starega obrtniškega načina prešli na industrijski način dela. Pričeli so uporabljati

ti nove recepture in delavce je bilo potrebno prepričevati, da jim bo novi način dela omogočil boljši in kvalitetnejši izdelek, s tem pa dal tudi boljši zaslužek. Naredili smo tudi akcijski program in upamo, da se bo disciplina izboljšala.

Kakšen je vaš proizvodni program?

Največji obseg predstavlja protektiranje vseh vrst avtoplaščev, od plaščev za tovorna in osebna vozila do radialnih plaščev. Imamo lastno valjarno in oddelek za protektiranje, postopki protektiranja pa so avtomatizirani. V Jugoslaviji danes protektiramo le 2 % avtoplaščev. V svetu je ta odstotek znatno višji, ponekod celo do 70 % vseh avtoplaščev. Z današnjim obsegom proizvodnje pokrivamo 60 % vsega protektiranja v SFRJ. Letno prenovimo 80.000 komadov plaščev za osebna vozila in okrog 17.000 za tovorna vozila. Poleg tega pa izdelujemo kolesa za interni transport in manjša kolesa za transportne vozičke.

Poleg protektiranja so v Protektorju najbolj interesantni penasti profili (Ø profili — okoli 100 različnih vrst). Prej smo kot surovino

Maks Jeza

za proizvodnjo teh profilov uporabljali naravni kavčuk, danes pa v (Nadaljevanje na 7. strani)

Na dvorišču Protektorja

KEMIČNA TOVARNA MOSTE - LJUBLJANA

PODJETJE ZA PROTEKTIRANJE AVTOGUM, IZDELAVO PENASTIH PROFILOV IN GUMIJASTIH TEHNIČNIH IZDELKOV.

(Nadaljevanje s 6. strani)

stolan, ki ima dobre lastnosti glede staranja, občutljivosti na vročino, mraz itd. Smo praktično sami za tovrstno proizvodnjo na jugoslovanškem trgu in pokrivalo 70–80 % vseh potreb. Vseh tehničnih izdel-

Anton Pucihar

kov, ki jih v glavnem delamo po neposrednih naročilih TAM, IMV, Saturnusa in drugih, je okrog 2000 vrst.

Tu velja poudariti, da smo te uspehe dosegli šele potem, ko je bila v Protektorju izvršena rekonstrukcija — leta 1972, in je takratno podjetje prešlo iz čisto obrtniške organizacije v industrijsko podjetje. Tudi glede bruto dohodka smo napravili velik skok, in sicer od 1,3 na 3 milijarde starih din.

Kemična tovarna ima v današnjem obsegu in delovni sili, ki je desetkrat manjša od nekdanje, v programu le proizvodnjo sulfata, ki ga izdelamo 22.000 ton letno. Sulfat, ki ga uporabljamo pretežno v papirni industriji, v glavnem izvažamo, ker s kvaliteto izdelka zadovoljujemo potrebe zahtevnega trga, medtem ko ostali proizvajalci tega niso dosegli. Za to proizvodnjo bomo nabavili ustrezen hladilni sistem in dva emajlirana avtoklava. Za to rekonstrukcijo imamo že dobljen kredit, s čemer bodo naše kapacitete občutno večje. V letošnjem letu je problematična nabava žveplene kisline. Prej smo kislino dobavljali iz Cinkarne Celje, hidrat pa iz Kidričevega. Dobave pa so se ustavile, ker tudi njim primanjkuje surovin. Za kislino se sedaj pogovarjamo z madžarskimi proizvajalci, hidrat pa naj bi nam pošiljali iz sosednjih republik. Pogoji nakupa so sicer primerni, ne zagotavljajo pa nam stalne dobave.

Imate težave pri nakupu rabljenih plaščev?

Imamo zastopnike za odkup in prodajo naših avtoplaščev za področje BIH, odkupne in prodajne postaje pa imamo še v Zagrebu, Mariboru in drugod. Cena odkupljenega avtoplašča je okrog 10,00 din. Poskusil smo z odkupom tudi prek taborniške organizacije in osnovnih šol, vendar nismo imeli uspeha. Večja podjetja, ki nam dobavljajo avtoplašče v protektiranje, ponavadi zahtevajo, da iste tudi dobe izpopravila. O možnostih rešitve problema protektiranja pa smo se pogovarjali z vašimi predstavniki, v čemer vidimo večje možnosti za razvoj te panoge.

Družbeni standard zaposlenih?

Zaposlenim v Kemični tovarni in v Protektorju so zagotovljeni topli obroki. Kemična tovarna ima menzo v sklopu svojih obratov, delavci iz Protektorja, ki je oddaljen od Kemične tovarne kakih 500 m, pa se vozijo na malice s svojimi avtomobili ali kakorkoli že. V menzi sta zaposleni dve delavki, ki razdeljujeta malice, malico vozijo od zunaj. Cena obroka je 5,50 din, delavcem pa malico regresiramo do 100 din. Bonov za malice nimamo, zato vsak obrok, topli ali mrzli, delavki sproti evidentirata in zaznamke konec meseca oddasta v obračun.

Kako rešujete stanovanjsko vprašanje?

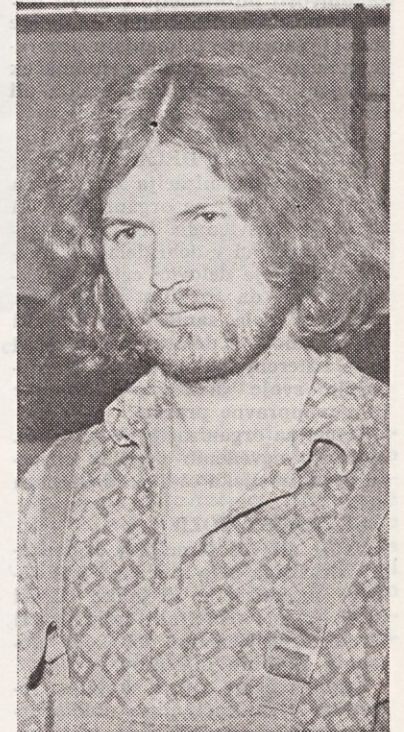
Potrebe so relativno večje od zmogljivosti podjetja. Nimamo urejenega sistema reševanja stanovanjskih problemov, zato smo si pomagali na razne načine. V pripravi pa je že predlog, po katerem bomo sistematično reševali stanovanjsko problematiko. Danes damo za reševanje stanovanjskih problemov okrog 50 milijonov letno. S tem denarjem omogočimo vsaj nekaterim zaposlenim adaptacijo in gradnjo stanovanj. V odkup najemniških stanovanj nismo šli. V Protektorju je nekoliko boljše. V stanovanjski sklad so dali 160 milijonov sredstev, ki jih bodo v ta namen namensko koristili prihodnje leto. Podjetje kot celota ima okrog 70 stanovanj. Prošnje s stanovanjskega področja rešuje odbor za medsebojna razmerja delavcev oziroma komisija za stanovanja, ki ob priliki dodeljevanja kreditov pregleda stanovanjske razmere prosilcev.

Kako je urejeno letovanje?

Lani smo zaposlenim izplačali 800 din regresa. V tej situaciji nismo šli v širšo akcijo za letovanje, pa tudi primernih ponudb ni bilo. Protaktor pa je pred časom poslal na brezplačno letovanje več svojih delavcev.

Kako so družbenopolitične organizacije sodelovale pri združevanju s Savo?

Pobudo za to združevanje sta dala ZK in sindikat, ki sta vodili tudi obveščanje oz. seznanjanje delavcev tako glede razvoja, pogojev dela in

Vili Kamfat

naše prihodnosti. Na zboru se je pokazalo, da so bili, lahko rečem, vsi za to, da se priključijo k Savi in izločijo iz Jugotekstila.

V zvezi z združitvijo s Savo se je raznesla vest, da Jugotekstila niste obvestili o nameravani odcepitvi.

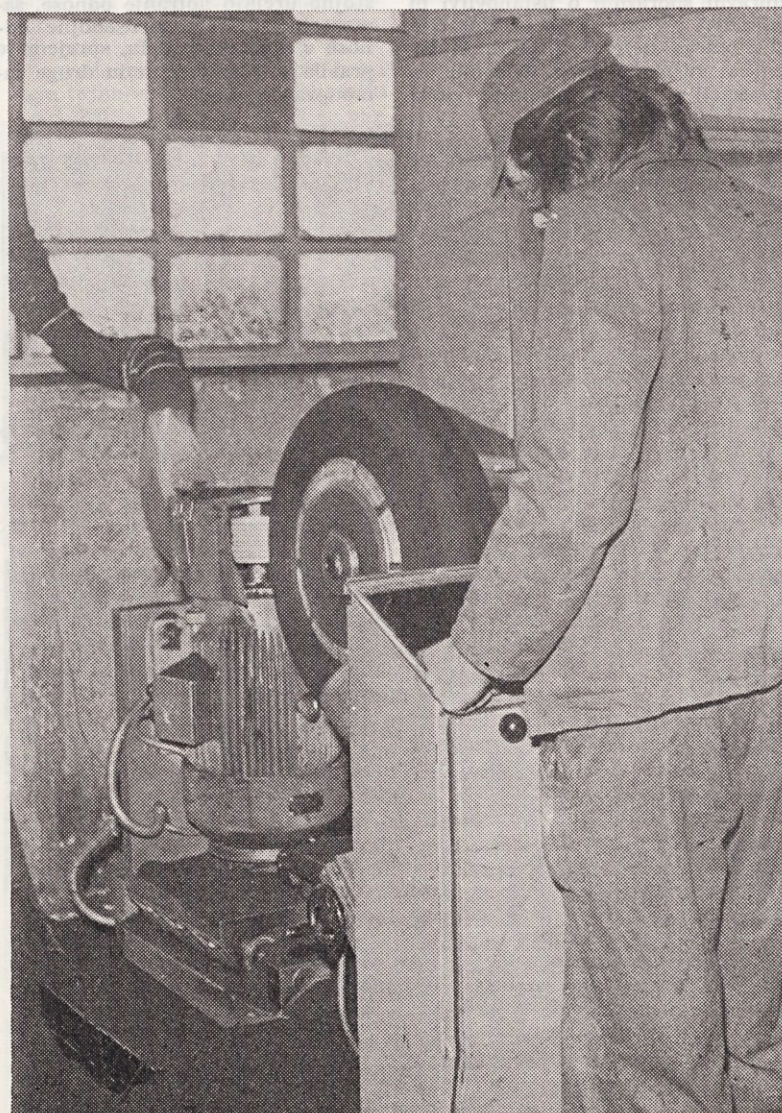
Jugotekstil je bil o naši nameri tekoče obveščen, za kar obstoja dokumentacija. Dejstvo je, da naši medsebojni dogovori niso bili realizirani, in to v našo škodo. Zaradi tega smo sredi junija ustanovili komisijo, ki je ocenila izvrševanje nalog. Rezultati so pokazali, da so bila naša predvidevanja utemeljena. Delavce smo seznanili s stanjem in po dobrem mesecu je bil sklican zbor delavcev, o vsem smo se temeljito pogovorili. Splošna ugotovitev je bila, da takšna povezava za nas ni perspektivna. To pa je tudi razlog, da smo se odcepili od Jugotekstila.

Anton Pucihar, kemična tovarna

Delavec pri avtoklavu v kemični tovarni nam je povedal:

Pri izdelavi sulfata delam vse od prihoda v kemično tovarno leta 1952. Sem rezervni delavec in delam po potrebi na kateremkoli delovnem mestu v tem oddelku. Delo je zdravju škodljivo. Delam v dveh izmenah in zaslužim okrog 3000 din. Odnosi med nami v oddelku res niso najboljši. Prepričan sem, da je vzrok temu le slaba organizacija dela.

Za združitev s Savo sem vedel že pred zborom delavcev, saj smo se o tem pogovarjali med seboj. Menim, da je v tem okviru tudi naša boljša prihodnost za lastni razvoj. (Nadaljevanje na 14. strani)

Vsak rabljen avtoplašč je potrebno temeljito obrusiti, da pri nadaljnjem postopku v končni fazi ne pride do odstopanj

Kaj je TO...?

Nisem čisto prepričan, da bi celo strokovni delavci vsi vedeli odgovoriti, če bi jih vprašal, kaj pomeni SOZD, OZD, TOZD. Razlago kratice še morda, prav gotovo pa ne pomena oziroma obsega in stopnje.

Ivan Žerko, ki je s strokovnimi sodelavci pripravil Predlog organizacije upravljanja, je za uvod napisal tudi Oblike organizacij združenega dela. Zaradi pomembnosti in zanimivosti informacijo v celoti objavljamo. Prepričan sem, da boste mnogi članek z zanimanjem prebrali, mnogim pa bo tudi pripomoček pri delu v organih upravljanja ali družbenopolitičnih organizacij.

OBLIKE ORGANIZACIJ

ZDRUŽENEGA DELA TOZD

Temeljna organizacija združenega dela je del delovne organizacije, ki jo imajo pravico in dolžnost organizirati delavci v delu delovne organizacije, ki je delovna celota, v katerem se da rezultat njihovega skupnega dela samostojno izraziti kot vrednost v delovni organizaciji in v katerem lahko delavci uresničujejo svoje družbeno-ekonomske in samoupravne pravice.

Temeljna organizacija je ob izpolnjevanju navedenih pogojev obvezna organizacijska oblika združenega dela.

SKUPNOST TOZD

Dvoje ali več temeljnih organizacij združenega dela v sestavi iste delovne organizacije se lahko združijo v skupnost temeljnih organizacij zaradi uresničevanja določenih posebnih skupnih interesov.

Lahko rečemo, da je skupnost temeljnih organizacij nova oblika organizacije združenega dela, ki je prvič predvidena z zakonom in ustavo. Takšna, v odnosu na delovno organizacijo parcialna oblika združevanja, je primerna v tistih delovnih organizacijah, v katerih imajo nekatere od temeljnih organizacij svoj specifični interes. Ta interes se lahko pojavlja zaradi posebne dejavnosti, ki jo vršijo nekatere temeljne organizacije, zaradi različnih zahtev pri izpolnjevanju nalog in iz drugih okoliščin. Interesi takšnega povezovanja so lahko različne narave, kot npr. potreba po združevanju glede na odrejeno področje (pogonska energija ipd.), interes za skupno koriščenje sredstev za delo, za posebno komercialno, finančno-kreditno ali drugo poslovanje za skupno dejavnost na področju znanstvenega raziskovanja — seveda skupni interes za določene, ne pa vse temeljne organizacije.

Skupnost temeljnih organizacij je kljub svoji parcialnosti popolna organizacija z vsemi elementi, ki jih ima organizacija združenega dela: določeni cilji, opredeljene naloge, predmet poslovanja, združena sredstva, organizacijska struktura itd.

V naši delovni organizaciji bomo s sporazumi, ki bodo obravnavani v mesecu decembru, ustanovili naslednje skupnosti TOZD:

- skupnost TOZD Tovarna avtopnevmatike,
- skupnost TOZD Tovarna tehničnih izdelkov,
- skupnost TOZD Kovinsko-energetska in transportna dejavnost,
- skupnost TOZD Totra,
- skupnost TOZD Vulkan in
- skupnost TOD Ruma.

1. Skupnost TOZD KTM

2. Delovna organizacija

Delovna organizacija je samostojna samoupravna organizacija delav-

cev, povezanih s skupnimi interesi pri delu in organiziranih v temeljne organizacije združenega dela v njeni sestavi ali neposredno povezanih z enotnim delovnim procesom.

Delovna organizacija je obvezna organizacijska oblika združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije SOZD

V sestavljene organizacije združenega dela se za uresničevanje določenih skupnih interesov lahko združujejo delovne organizacije, temeljne in delovne organizacije pa v skupnosti in druge oblike združevanja organizacij združenega dela (interesne skupnosti, poslovna združenja ipd.).

Vse te oblike združevanja temeljnih in delovnih organizacij (vključno skupnosti temeljnih organizacij) so neobvezne.

Naša delovna organizacija se na osnovi sprejetih samoupravnih aktov združuje:

— V oktobru 1973 je bil sprejet samoupravni sporazum o ustanovitvi in združitvi v Poslovno skupnost Združenje kemične industrije Slovenije, v katero so se povezale skoraj vse delovne organizacije panoge 120 — kemične industrije in 126 — gumarske industrije v Sloveniji.

V decembru lanskega leta je bila obnovljena pogodba o poslovnem združevanju in ustanovitvi Poslovnega združenja gumarske industrije Jugoslavije GUMA, Beograd.

V aprilu letos je bil sprejet samoupravni sporazum o ustanovitvi in združitvi v Sestavljeno organizacijo združenega dela POLIKEM, ki zanekrat združuje devet delovnih organizacij s področja kemije, gume

in plastike. V postopku združevanja pa je še šest delovnih organizacij.

DELOVNE SKUPNOSTI

Delavci, ki v delovni organizaciji opravljajo dela skupnega pomena, administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela skupnega pomena za več organizacij v njeni sestavi, oblikujejo delovno skupnost, če niso izpolnjeni z ustavo določeni pogoji, da se organizirajo v temeljno organizacijo. Nadalje ustava določa, da imajo delavci v teh delovnih skupnostih pravico do sredstev za osebno in skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in v skladu z osnovami in merili za delitev, ki veljajo v organizacijah združenega dela. Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti in uporabnikov njihovih storitev urejajo s samoupravnimi sporazumi, medsebojna razmerja delavcev v delovni skupnosti pa z njihovimi samoupravnimi akti v skladu s tem sporazumom.

To pomeni, da delovno skupnost skupnih služb soglasno ustanovijo za svoje potrebe temeljne organizacije, ki svojo odločitev vnesejo v sam sporazum o združitvi v delovno organizacijo, kjer se določi osnovna organiziranost skupnih strokovnih služb. Delavci temeljnih organizacij in delavci delovne skupnosti sklenejo še posebni sporazum, s katerim določijo dela, ki jih bo delovna skupnost opravljala, zagotovi sredstva za osebni dohodek, za skupno porabo in podobno.

Delavci delovne skupnosti samostojno urejajo notranje odnose, samostojno urejajo medsebojne odnose v združenem delu, sprejemajo pravila oziroma statut in druge samoupravne akte.

Dobra organizacija upravljanja je pogoj za vključevanje vseh delavcev v samoupravni proces

Posvet novinarjev-urednikov v delovnih organizacijah Gorenjske

Pri Društvu novinarjev SR Slovenije je bila ponovno obnovljena sekcija informatorjev v delovnih organizacijah. Namen sekcije je, da poveže vse informatorje v delovnih organizacijah in jim pri njihovem delu poskuša pomagati. Ker je nemogoče organizirati sekcijo na nivoju republike, saj deluje v republiki čez 400 raznih glasil organizacij združenega dela, je odločeno, da se oblikujejo aktivni informatorjev po pokrajinah.

Prvi sestanek aktiva gorenjskih informatorjev je bil na Jesenicah 4. novembra 1974. Pogovarjali smo se o najpomembnejših nalogah, ki jih opredeljuje ustava v zvezi z obveščanjem. Izvolili smo tudi vodstvo aktiva in se dogovorili za okvirni program dela. Navzoči uredniki oz. predstavniki posameznih glasil so na kratko predstavili svoja glasila in posebno poudarili težave in probleme, s katerimi se srečujejo.

Ob tem so sklenili, da bodo vsa ta vprašanja sestavni del programa dela aktiva in jih bomo poskušali postopno reševati. O problematiki pa bodo obveščeni medobčinski organi družbenopolitičnih organizacij.

Zanimivo je, da so že na prvem sestanku aktiva, še posebno pa na seji odbora, kritizirali dvotirnost delovanja oziroma ignoriranje delovanja sekcije informatorjev v delovnih organizacijah pri Društvu novinarjev Slovenije s strani pristojnega referenta za informacije pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Naše mnenje je, da je potrebno usklajeno delovanje in načrtovanje akcij.

L. Mrz

Večje nagrade učencem v gospodarstvu

Na 3. izredni seji odbora za izobraževanje in socialno varstvo je odbor razpravljal o predlogu izobraževalnega centra o povišanju nagrad učencem v gospodarstvu. Ker so se življenjski stroški v letošnjem letu povečali skoraj za 30 %, je odbor predlagal povišanje nagrad glede na lansko leto za povprečno 12 %. Odbor je predlog tudi odobril. Povišanje nagrad je odobreno učencem v gospodarstvu, in sicer po naslednji lestvici:

Letnik	zadosten	dober	prav dober	odličen
I.	650	700	760	840
II.	600	650	710	750
III.	550	600	660	740

Pred nami so volitve delegacij v

Samoupravne interesne skupnosti

Še letos bodo samoupravne interesne skupnosti doživele svojo prvo osnovno na delegatskem principu. S tem bo zagotovljeno neposredno sodelovanje dejavnikov iz gospodarstva in družbenih služb. To bo prispevalo h kvalitetnejšemu določanju programov in politike samoupravnih interesnih skupnosti. V že objavljenih ocenah in zasnovah programov so samo okvirni orisi. V temeljnih organizacijah združenega dela bodo med delavci obeh področij — gospodarstva in družbenih dejavnosti — nastali osnovni elementi programov, ki jih bodo v samoupravnih interesnih skupnostih združeni delegati obeh področij menjave dela uskladjali in izoblikovali v samoupravne sporazume. Te bodo sprejemali delavci in na osnovi programa, ki ga je treba uresničiti, pri-

spevali tudi sredstva. Naša odgovornost je dvojna: sestaviti uporabne in realne programe, upoštevati možnosti enako kakor zmogljivosti ali potrebe.

V mesecu novembru bomo o teh vprašanih razpravljali tudi v Savi in o vsem sprejeli tudi stališča. Na osnovi tega bodo usklajeni programi med dejavnostmi in ovrednoteni. S samoupravnimi sporazumi pa se bomo dogovorili o uresničevanju v letu 1975. Vse temeljne, regionalne in republiške samoupravne interesne skupnosti pa so dolžne zagotoviti, da bodo razprave konstruktivne in v duhu načel ustave. Istočasno bomo v mesecu novembru zaključili z evidentiranjem delegatov in kandidacijskimi konferencami za delegacije v samoupravne interesne skupnosti.

Pred zveznim kongresom mladine

Za nami so republiški kongresi in obe pokrajinski konferenci Zveze socialistične mladine. Ostale so naloge, stališča in odločnosti mladih, da korenito spremenijo svoje delo in se celovito vključijo v razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in naše družbe na sploh. Vsi republiški kongresi in konferenci v nadaljnjem delu zagotavljajo ne samo reorganizacijo, temveč temeljite vsebinske spremembe. Mladina je odpravila in še odpravlja hibe in pomanjkljivosti (forumska zaprtost, struktura članstva v vodstvih ZSM, neuskladeni programi dela, pasivnost članstva itd.).

Kaj bo prinesel zvezni kongres Zveze socialistične mladine Jugoslavije?

Odgovor je na dlani. Republiški kongresi in obe konferenci so jasno in kritično ocenili delo mlade generacije. Vsi so si enotni: mladi moramo učenju posvetiti več pozornosti, spremeniti moramo svoje delovne navade in kritično nastopiti proti vsem tujim vplivom, ki se tihotapijo v naš družbeni razvoj. Mladi se morajo zavzeti spoprijeti z nalogami, ki jih sprejemajo, to je boj za samoupravljanje, boj za uresničevanje stališč kongresov ZK, boj za ustvarjanje na poti, ki jo s svojim delom neizbrisno zapisuje v zgodovino tovariš Tito. To so osnovne naloge, zvezni kongres jih bo potrdil in s tem dal pečat hotenjem naše mlade generacije.

Milijon zračnic v enem letu

Temeljna organizacija združenega dela tovarna avtopnevmatike vključuje v svojem programu proizvodnjo avtoplaščev, avtozračnic in avtoščitnikov. Pogodba skupne naložbe Save in Semperita bi bila sklenjena za razširitev oziroma povečanje proizvodnje. Najprej je Sava investirala sredstva v proizvodnjo avtoplaščev. Tudi zaradi tega je bilo v letu 1973 prvič v Savi v enem letu izdelanih milijon avtoplaščev. Letos, ko se je razširila proizvodnja radialne pnevmatike, bo ta številka še precej višja. V lanskem letu je bilo skupno vlaganje preneseno tudi na proizvodnjo avtozračnic. Potrebe po avtozračnicah so bile glede na takratno proizvodnjo avtoplaščev večje. Tako so skupno tehnološka priprava v TAP, oddelek za študij dela in časa v tehnični službi, oddelek za osebne dohodke pripravili program za povečanje proizvodnje. Skrajšani so bili časi vulkanizacije, uvedene so bile tehnične norme in rezultat skupnih naporov je bila večja proizvodnja: v lanskem letu 3200 kom. na dan glede na predlansko leto 2923 kom. na dan.

Pri tem je treba poudariti, da je že v začetku maja lanskega leta odpovedala ena preša, tako da uspeh le ni bil povsem tak, kot smo pričakovali. Prj tem je postajala ozko grlo brizgalna linija, ker je služila tudi za potrebe drugih obračunskih enot. V septembru so prispeli stroji za spajanje avtozračnic, v novembru pa nove preše. Takrat je bilo treba izkoristiti nove kapacitete, novo tehnološko spajanja. Tehnološka priprava v TTI nam je pomagala s sprostitev kapacitet pri brizganju. Vse to je pripomoglo, da smo v mesecu decembru že naredili prvič 4000 kom. zračnic v enem dnevu. Ko nam je še tehnološka priprava TAP dodatno sprostila kapacitete pri brizganju, smo v mesecu februarju letošnjega leta izdelali prvič povprečno več kot 4000 kom. avtozračnic na dan oziroma v enem mesecu presegli številko 100.000 kosov.

V mesecu aprilu letošnjega leta smo se morali lotiti težavne naloge, uvesti dve izmeni na konfekciji avtozračnic, kjer je namreč zaposlena ženska delovna sila. Da bi to lahko

Z vsako izdelano zračnico smo bliže cilju

uresničili, je bilo potrebno spremeniti tehnologijo in organizacijo proizvodnje. To in potrebe pri brizganju za obračunsko enoto velopnevmatiko je povzročilo padec v proizvodnji v mesecu maju in juniju.

Sprostitev kapacitet pri brizganju, uvedba glavnih organizacijskih in tehnoloških sprememb je pripomogla k dvigu proizvodnje po kolektivnem dopustu. Tako smo v mesecu septembru že izdelali prvič več kot 5000 zračnic na dan. V mesecu oktobru je bila naša povprečna dnevna proizvodnja 4700 kom. in v enem

mesecu smo izdelali 117.579 avtozračnic.

Prizadevanja vseh, ki so pri naštetih naporih sodelovali, bodo tako prispevala k temu, da bo obračunska enota avtozračnice letos prvič izdelala več kot 1.000.000 kom. Tako načrtno sodelovanje vseh služb in oddelkov z obračunskimi enotami ter taka delovna vnema, kot so jo v letošnjem letu pokazali vsi delavci naše obračunske enote, lahko pripomore k takim uspehom.

Tomaž Iglč

Mladi so sklenili

Razširjene seje predsedstva ZSM v Savi, ki je bila v četrtek, 7. novembra 1974, so se prvič udeležili tudi predstavniki priključenih podjetij iz Niša, Rume, Totre, Puškarne in Kemične tovarne Moste. Na seji so obravnavali predlog pravil organizacije ZSM v Savi, pogovorili so se o nalogah mladih po kongresu in si za konec ogledali še kratek film o delu brigadirjev na akciji Kozjansko 74.

O nalogah mladih po 9. kongresu ZSMS je uvodoma spregovoril tov. Goič Neven, predsednik kulturne komisije pri OK ZSM Kranj, in poudaril, da so osnovne naloge mladih utrjevanje in razvoj samoupravljanja v naši družbi, borba za stabilno in trdno gospodarstvo, prizadevanja pa si moramo tudi za čim večje družbenopolitično izobraževanje.

Pri drugi točki dnevnega reda se je malo zataknilo, saj so predložena pravila o organiziranosti mladih v Savi preveč splošna in niso usklajena z dejanskim stanjem. Tov. Milovojevič, predsednik sindikalne organizacije v Savi, je menil, da je vloga mladih na nivoju skupnosti temeljnih organizacij združenega dela premalo opredeljena in da je v pravilih premalo napisano o vključenju vseh dislociranih in integriranih delovnih organizacij.

Na osnovi pripomb je predsedstvo sprejelo sklep, da morata organizacijsko kadrovska komisija in komisija za idejno politično delo izdelati nov predlog pravil. Predsedstvo bo predlog ponovno obravnavalo in dopolnjenega dalo v javno razpravo.

Odlikovanja ob 25-letnici samoupravljanja v Savi

Ze v preteklih letih je Sava namenjala priznanju delovnih uspehov in uspehom pri samoupravnem in družbenopolitičnem delu precej pozornosti. Na predlog družbenopolitičnih organizacij ali samoupravnih organov Save je bilo doslej odlikovanih že nad 200 naših delavcev z visokim jugoslovanskimi odlikovanji. Prav gotovo je za to priznanje vedno najlepša priložnost državni praznik ali kakšen drug svečan dogodek v delovni organizaciji.

Drugo leto v začetku januarja bomo proslavili poseben jubilej, četrto stoletja samoupravljanja v Savi.

K svečanosti trenutka bo prispevala svoj delež tudi podelitev odlikovanja, ki jih bo dobilo približno 100 Savčanov. O predlogih kandidatov za odlikovanja je že razpravljal politični aktiv in jih s predlogom za vrsto odlikovanja posredoval komisiji za odlikovanja pri delavskem svetu delovne organizacije.

Vsem odlikovanim že vnaprej iskrene čestitke uredništva našega glasila.

10 let folklorne skupine

Čez dobra dva meseca bo folklorna skupina Sava praznovala 10-letnico uspešnega delovanja. Sodeč po zanimanju delavcev Save za folklorne nastope smo se tudi v uredništvu odločili, da napišemo nekaj več o njih, o uspehih in težavah. Za razgovor sem naprosil tov. Andreja Košiča, umetniškega vodjo naše folklorne skupine. Rad se je odzval vabilu in kot je navdušeno pred 10 leti začel, je zdaj pripovedoval.

Andrej Košič

Resno sem se srečal s plesom leta 1957 pri plesnem mojstru Jenku. Eno leto sem bil v njegovi skupini plesalec standardnih plesov in se udeležil tekmovanja na plesnem turnirju. Še v istem letu me je začelo vleči k folklori, ogledal sem si vajo folklorne skupine Zeleni Jurij, ki jo je vodil Niko Otrin. Delo pri tej skupini mi je bilo všeč, vendar se zanj nisem mogel navdušiti. Po tistem me je vleklo k Maroltu. Leta 1957 se je ta skupina vrnila z dolge in naporene turneje po zahodni Evropi. Zame je bilo delo v tej skupini nekaj tako nedosegljivega, da si nisem mogel zamišljati, da bi tudi sam lahko sodeloval v tako kvalitetni sestavi. Jeseni 1958 se mi je ponudila priložnost, da zamenjam manjkajočega plesalca svoji kolegici s fakultete. Šel sem in ostal pri Maroltu 6 let.

In v tem času si se med drugim naučil tudi ples postaviti, če sem se prav izrazil?

Ravno v tem času je bil Marlot v eni svojih najresnejših kriz. Poleg Marije Suštarjeve in Tončke Maroltove je s plesalci vadil tudi Marjan Kralj in v manjši meri Igor Pobegajlo. Marija Suštar je zbolela, Marjan Kralj pa se je moral posvetiti svojemu delu na RTV, ker je bil tam zaposlen. Na hitro smo morali poiskati novega vaditelja. Prepričali so me, da ustrezam, čeprav sem se počutil kot pišč, ki uči kokoši. Pri skupini sem delal šele dve leti, medtem ko so nekateri plesalci imeli že od 8 do 10-letni staž. Šlo je sicer trdo, vendar sem se naučil voditi folklorno skupino.

Kje pa si pričel pri savski folklorni skupini?

V Savi sem se zaposlil jeseni 1965 in takrat je savska folklorna skupina že delovala. Takratni vodja dela ni vzel dovolj resno in plesalci z njim

niso bili zadovoljni. Sodelavki Minka Bajuk in Minka Muri sta me naprosili, naj si pridem vsaj enkrat ogledat njihovo vajo. Res sem prišel in s skupino smo si zelo hitro postali prijatelji. Sam začetek je bil težak. Pogoje smo imeli relativno slabe: bili smo brez noš, imeli smo enega harmonikaša in v začetku nobenega pravega programa dela. Delali smo z enim ciljem: da bi skupina obstala. S sposojenimi nošami smo od marca do konca aprila uspeli postaviti najenostavnejši splet plesov iz Bele Krajine. 1. maja 1966 smo prvič nastopili na proslavi v Savi. S tem nastopom se je delo šele začelo. Občinski mladinski komite nas je povabil, da bi sodelovali na festivalu bratstva in enotnosti. Čeprav si nisimo predstavljali, kako zgleda tak festival, smo se odločili in šli. Prišli smo med skupine, ki smo jih lahko samo vikali. S tremo, kakršne ne pomnim, smo se znašli pred 2500 gledalci, da smo se do konca nastopa tresli, kako bo naš nastop uspel. Korajža je veljala in nastop nam je uspel.

Kasneje se je skupina skoraj v celoti zamenjala. Prvo skupino so sestavljali skoraj sami Savčani. Z odstopom nekaterih Savčanov smo v naslednji sezoni sklenili odpreti svoja vrata na široko in povabiti k sodelovanju tudi mlade iz drugih delovnih organizacij, srednjih in osnovnih šol.

Zakaj ste odprli vrata folklorne skupine in ali ste s tem razširili svoje članstvo?

Naši folkloristi sodelujejo tudi ob raznih svečanostih. Posnetek je nastal na ljubljanskem letališču, ko so pričakovali udeležence svetovnega prvenstva v košarki.

Slika z uspelega nastopa v blejski festivalni dvorani

Vrata smo morali odpreti, ker v sami Savi ni bilo zadostnega zagotovila za normalno delo folklorne skupine. Samo s šestimi pari plesalk in plesalcev res nismo mogli normalno zaživeti, če smo hoteli širiti program in imeti čim več plesalcev. Tako imamo v današnji strukturi folklorne skupine od osnovnošolcev do študentov, od navadnih delavcev do delavcev z najvišjo strokovno izobrazbo.

Pri tako številnem članstvu in repertoarju, ki ste ga imeli oz. ustvarili v teh 10 letih, me zanima, kako je izgledal koncept dela v folklorni skupini?

Če že govorimo o konceptu, potem je potrebno upoštevati pogoje, v katerih delujemo. Mi smo provin-

ca v kulturnem pogledu in moramo biti temu prilagojeni. Ne moremo si privoščiti, da bi težili z našim konceptom v sam vrh slovenske folklore. Naš cilj je: čimbolj se moramo približati Maroltovi skupini. Pogoji njihovega dela so neprimerno boljši. Plačano imajo strokovno vodstvo z glasbenega narodopisnega inštituta, imajo originalne narodne noše, za seboj imajo populacijo 10.000 študentov ljubljanske univerze, za seboj imajo glasbeno akademijo, RTV. Skratka, zato sem uporabil izraz provinca, ne v slabem smislu, ampak v smislu možnosti. Naš cilj je bil, doseženo izboljšati, predvsem pa, da bi bila skupina originalna in se ne bi usmerila predvsem na slovenske ples, temveč bi svoj repertuar razširila z določenimi plesi iz drugih republik. Pričakovali smo, da bomo prej ali slej predstavljali našo dejavnost ne samo doma, ampak tudi v inozemstvu.

Zdi se mi, da ste v tem času ustanovili tudi pionirsko folklorno skupino.

Eden naših ciljev je bil tudi doseči kvalitetno selekcijo plesalcev. Do uresničitve tega cilja praktično do letošnjega leta nismo prišli. Omenil si pionirsko folklorno skupino. Poizkusili smo na šoli Simona Jenka, kjer smo dolgo časa vadili brez uspeha. Tudi na osnovni šoli France Prešeren, kjer je nekaj časa šlo, potem pa je kratko malo zmanjkalo fantov v tej skupini in dela je bilo konec. Končno smo v letošnji sezoni poskusili na šoli Lucijan Seljak in moram reči, da sta ravnatelj in njegova žena pokazala izrazito osebno zanimanje za delovanje take skupine na tej šoli. Tudi otroci so pokazali izredno zanimanje, saj se jih je v skupino prijavilo 108 in tako smo imeli prvo veliko selekcijo v vsej naši 10-letni zgodovini. Upam si trditi, da bo ta selekcija že čez 2-3 leta pokazala svoje rezultate.

Za vami je veliko dela. Kakšne plesne ste postavili na oder oz. s kakršnimi plesi ste se že predstavili, kje vse ste gostovali? Vaši uspehi in priznanja?

Od slovenskih plesov plešemo belokranjske, prekmurske, gorenjske in rezijske, od južnih pa ples iz Baranje, Glamoča in ples Bunjevcev. Gostovali smo praktično po vseh večjih mestih Jugoslavije, največ v Sloveniji, v inozemstvu pa večkrat v Italiji, Avstriji, 3-krat v Franciji, 2-krat v Nemčiji in na Poljskem. Naš uspeh? Zdi se mi, da

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 10. strani)

moram omentii dva. Prvič: na mednarodnem tekmovanju v Gorici smo dosegli drugo mesto v absolutnem plasmaju in srebrno kolajno, to je bilo nekako pred 3 leti. Drugi uspeh pa je vrednotenje naše kvalitete: glasbeno narodopisni inštitut iz Ljubljane je ocenjeval folklorne skupine in nas je poleg skupin F. Marolt, T. Rožanc in Emona iz Ljubljane ter Šaleške folklorne skupine iz Velenja uvrstil v tako imenovano prvo ligo folklornih skupin Slovenije.

Veliko sva govorila o preteklem delu, o tem, kaj ste ustvarili. Kakšen pa je program bodočega dela in kaj vse še boste predstavili kulturnemu občinstvu doma in izven meja naše domovine?

Ta program je odvisen predvsem od naših materialnih možnosti. Ob tej priliki bi rad poudaril, da sem tako jaz kot tudi celotna skupina iskreno hvaležna Savi, predvsem pa nekaterim vodilnim ljudem v Savi, predvsem nekdanjemu direktorju Beravsu in Majcnu, da so nam omogočili to, kar smo dosegli. Kar pa se tiče programa za naprej, če bodo možnosti (finančne), menim, da smo slovenski program v glavnem izčrpali. Ne pokrivalo samo koroške in primorske regije; ti dve smo prepustili njihovim originalnim

Zvone Gantar

skupinam. Mi se bomo usmerili predvsem v Srbijo in mogoče tudi v Makedonijo, ki dajeta še nekaj možnosti za raznovrstne spletke. Ob izboljšani kvaliteti tako pesalcev kot tudi godbenikov bomo dosegli raven, ki bo naš največji uspeh.

V delo folklorne skupine, za vse uspehe, si tudi ti vložili veliko svojega dela, svojih prostih ur, dnevov, da ne govorimo o napornih turnejah. Povej mi, kaj ti tebi nudi, oziroma kaj te vodi k temu delu in kakšno je tvoje zadoščenje, če smem temu tako reči?

Ogromno časa je šlo in če bi človek sodil po zadoščenju za ta čas, potem je tega pravzaprav malo. Osebnost mi največ pomeni spontani aplavz ali skandiranje publike, ko je točka zaključena. Psihologi ugotavljajo, da imajo določene osebnosti možnosti uspeha na več področjih. Za svojo osebnost čutim, da mi delo v službi ne predstavlja vsega. Tudi kot mlada osebnost sem bil razdvojen ob usmeritvi ali na ekonomsko ali na kulturno področje. Sedaj v zrelejših letih bi lahko rekel, da sem združil oboje.

Kaj ti pomeni folklor?

Pomeni mi veselje do plesa in petja, pomeni veselje do domovine. Hkrati pa pomeni veselje do dela z mladimi in to z dveh vidikov: prvič zato, ker to delo omogoča enkratno obliko njihove dejavnosti, drugič pa zato, ker kdor dela z mladimi, ostaja tudi sam mlad.

RAZGOVOR Z ZVONETOM GANTARJEM

Zvone, ti si predsednik tehničnega vodstva plesne skupine pri »savski« folklorni skupini in njen dolgoletni plesalec. V razgovoru z vašim umetniškim vodjem tov. Andrejem Kosičem sem zvedel, da ste s svojo kvaliteto in uspehi uvrščeni v tako imenovano I. ligo folklornih skupin, se pravi v samem vrhu slovenske folklore. Zanima me, s kakšnimi težavami se srečujete pri delu tako številne skupine?

Vsi člani, vsak posebej, so vložili veliko truda za njen obstoj. Iz leta v leto, ko se je širil program, smo se velikokrat srečevali z raznimi problemi, ki smo jih bolj ali manj dobro prebrodili. Tako je tudi danes, omenili bi le tri probleme, ki se mi zdijo zelo pereči. Najnujnejše, kar je za obstoj in delo take velike skupine, je primeren prostor za vaje. Tega danes kratko in malo nimamo, saj je prostor, v katerem vadimo, le začasna rešitev. Tudi s prostorom za zelo obširno garderobo, narodne noše, ki so spravljene v obratu IV in izpostavljene nenehnemu prašenju s sajami iz tovarniškega dimnika, nismo zadovoljni.

Kdo skrbi za brezhibnost vaših noš?

Vse noše urejajo sami člani skupine, v svojem prostem času. Prej, ko smo imeli sicer skromen, vendar kar dober prostor, so si člani skupine mimogrede vzeli malo časa in zašili manjkajoči gumb, strgano krilo ali podobno, dosti nas je tudi likalo kakšen del garderobske noše. V prostorih, ki smo jih dobili v obratu IV, pa to ni izvedljivo.

Kje vidiš rešitev problemov in ali razmišljate, kako jih rešiti?

Za čimboljšo homogenost skupine in za načrte za nadaljnje delo bi bilo predvsem potrebno poskrbeti za dovolj velik prostor za shranjevanje dragih, da ne rečem izvirnih narodnih noš. Tudi želja po klubskem prostoru ni od včeraj. Potrebovali bi namreč prostor, v katerem bi se

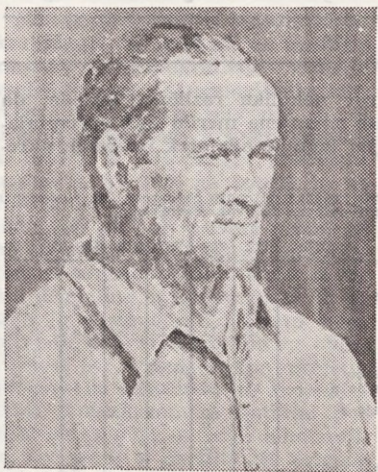
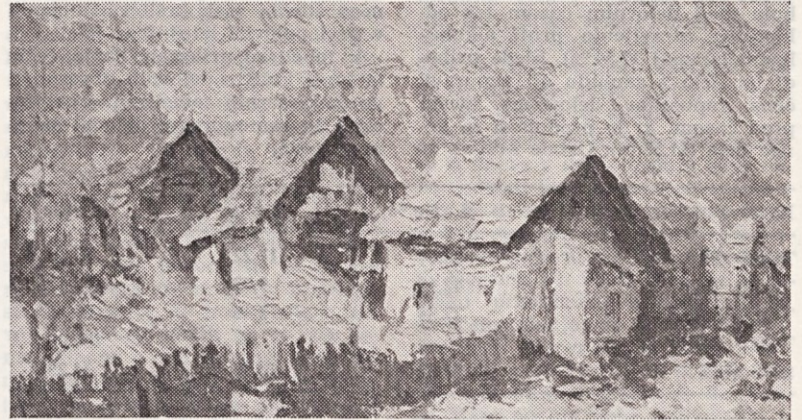
sestajali člani folklorne skupine v prostem času in v katerem bi lahko organizirali klubsko folklorno življenje članov. Tak prostor ne bi namenili samo sestankom, zabavi, temveč bi v njem imeli idealne možnosti za vzgojo mladega človeka, ki je danes bolj ali manj prepuščen samemu sebi.

Zvone, pred nami je praznik, ki ne bo samo praznik folklorne skupine,

ampak tudi praznik vseh Savčanov. Kaj ste pripravili za ta praznik?

Še komaj dva meseca nas loči od dne, ko je bila pred 10 leti ustanovljena savska folklorna skupina in vseh 10 let neprekinjeno delovala. Za izvedbo praznovanja smo izvolili in zadolžili poseben pripravljalni odbor. Za praznik pa se z velikim veseljem pripravljajo vsi člani folklorne skupine. (Nadaljevanje na 17. strani)

Savčani izven Save

— V prejšnji številki smo objavili razgovor z Damjanom Stirnom. Dodati smo nameravali tudi nekaj posnetkov z obiska na njegovem domu. Zaradi odsotnosti fotografa tega nismo mogli, zato dolg izpolnjujemo danes. Resda črno-bela fotografija ne ujame niti polovico tega — ne barv, ne razsežnosti slike — kar bi zaznalo gledalčevo oko npr. na razstavi, pa vendar sodim, da bo tudi iz teh posnetkov marsikdo od nas razbral globino. Damjanove sle, izražene na svojstven način. Želimo mu veliko uspehov in zadovoljstva ob tem delu. V imenu delovnega kolektiva pa ga vabim, da nam bi tudi v Savi razstavil svoje slike.

Ti, ti Savčan!

Najbolj pogosta oblika kršitev je neopravičeno izostajanje z dela (51,56 %). V to število je všteto tudi 10,92 % kršiteljev, ki so samovoljno prenehali delati v naši delovni organizaciji. Na drugem mestu so kršitve: enkratni prihod na delo v vinjenem stanju ali uživanje alkohola med delovnim časom oziroma ponavljajoče se prihajanje na delo v vinjenem stanju ali uživanje alkohola med delovnim časom ter odklonitev zdravljenja proti alkoholizmu (skupaj 17,54 %). Slede prihodi na delo z zamudo ali neopravičena zapustitev delovnega mesta pred časom, ki je predpisan za konec dela (11,58 %). Ostale kršitve so

redkejšje, le nepravilen odnos nasproti drugim delavcem, grožnje sodelavcem v zvezi z delom ali povzročitev fizičnega obračuna, malomarnost in nevestnost ter zavestno zavajanje delavcev ali organov upravljanja z netočnim prikazovanjem rezultatov dela (napačen vpis v evidenco dela) nekoliko izstopajo, vendar nobena izmed navedenih kršitev ne doseže več kot 4 % celotnega števila vseh kršitev, storjenih v prvi polovici letošnjega leta.

V tabeli so prikazane lažje, težje in hude kršitve delovnih obveznosti po posameznih temeljnih organizacijah in samoupravni delovni skupnosti OSS.

Kršitve	Lažje %	Težje %	Hude %
TOZD TTI	30,00	17,22	52,78
TOZD TAP	42,12	9,72	48,12
TOZD VET	27,34	3,46	69,20
TOZD POS	—	—	100,00
SDS OSS	36,82	28,93	34,25

Iz podatkov v tabelah 5 in 6 je razvidno, da je pri prijavljanju kršitev precej odstopanje. Tako je bilo v obravnavanem obdobju prijavljenih le 8 kršilcev, ki so zamudili delo in le 21 takih, ki so predčasno zapustili delovno mesto, čeprav je splošno znano, da sta to najbolj pogosti kršitvi, medtem ko je bilo prijavljeno kar 33 delavcev, ki so samovoljno prenehali delati v naši delovni organizaciji. To nam pokaže, da je prijavljanje kršitev bolj dosledno, če imajo kršitve za posledico spremembo statusa delavca ali druge posledice, zaradi katerih

vodje menijo, da je obveznost prijavljanja večja.

Iz tabele je tudi razvidno, da obstoje precejšnja nesorazmerja pri prijavljanju kršitev. Število prijavljenih težjih kršitev je v primerjavi s številom lažjih in hudih kršitev majhno, pri čemer je zanimivo, da so zaradi lažjih kršitev (deloma velja tudi za težje kršitve) prijavljeni predvsem mlajši, ne dolgo zaposleni delavci.

Na naslednji tabeli so prikazani ukrepi, ki so jih izrekli posamezni odbori za oceno kršitev delovnih obveznosti in materialnih škod.

Izrečeni ukrepi

	Opomin	Javni opomin	Zadnji javni opomin	Prenehanje lastnosti
TOZD TTI	4	35	24	20
TOZD TAP	19	28	16	23
TOZD VET	3	3	8	9
TOZD POS	—	—	1	—
SDS OSS	5	9	3	3
Skupaj	32	75	52	55

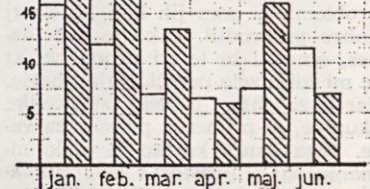
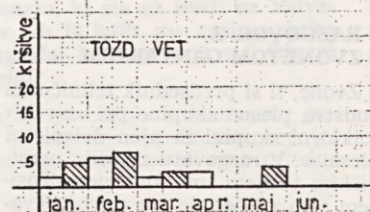
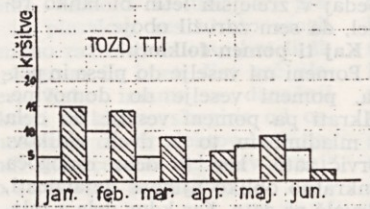
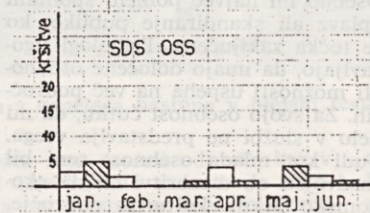
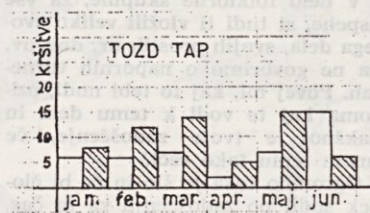
Iz podatkov je možno sklepati, da so merila pri oceni kršitev in odmeri ukrepov posameznih odborov

nekolika različna. Izgleda, da se omenjena merila tudi spreminjajo; tako je odstotek izrečenih ukre-

V tabeli 5 je prikazana pogostost posameznih vrst kršitev delovnih obveznosti po posameznih temeljnih organizacijah in v skupnih službah ter v celotni delovni organizaciji.

Vrste kršitev	TOZD:	TTI	TAP	VET	POS	SDS	OSS	DO
En neopravičen izostanek z dela	17	28	5	—	6	—	—	56
Do 5 neopravičenih izostankov z dela, ali več in neopravičen izostanek več kot 3 dni zaporedoma	41	41	13	—	5	—	—	100
Enkratni prihod na delo v vinjenem stanju	18	11	1	—	10	—	—	40
Odklonitev zdravljenja proti alkoholizmu	3	3	2	—	5	—	—	13
Prihod na delo z zamudo ali neopravičena zapustitev delovnega mesta pred časom, ki je predpisan za konec dela	13	16	1	—	5	—	—	35
Zavestno zavajanje delavca ali organov upravljanja z netočnim prikazovanjem rezultatov dela	4	6	—	—	—	—	—	10
Tatvina	1	1	2	—	1	—	—	5
Nepravilen odnos nasproti drugim delavcem med del. časom	1	5	1	—	1	—	—	8
Neupoštevanje navodil v zvezi z delovnim postopkom	3	3	—	—	1	—	—	7
Primeri kršitev, ko gre za manjšo malomarnost ali nevestn.	2	3	1	—	2	—	—	8
Grožnje sodelavcem v zvezi z delom ali povzročitev fizičnega obračunsavanja na delu	3	5	2	—	1	—	—	11
Neopravičena odklonitev izvršitve delovnega naloga	2	1	—	—	1	—	—	4
Kajenje na nedovoljenem mestu	1	1	—	—	—	—	—	2
Nespoštovanje zakonov, družbenih dogovorov ... ter neizvrševanje sklepov organov upravljanja	1	—	—	—	—	—	—	1
Prikrivanje kršitev delovnih obveznosti drugih delavcev ...	—	—	1	—	—	—	—	1
Zloraba položaja ali namerno prekrščenje pooblastil ...	—	—	—	—	1	—	—	1
S k u p a j :	110	124	29	1	38	—	—	302

pov prenehanja lastnosti delavca v združenem delu (v letu 1973 izključitev, predlog za izključitev) znašal 8,62 % v prvi polovici leta 1973, v drugi polovici leta 1973 3,40 %, v obravnavanem obdobju pa kar 26,96

■ Druga polovica meseca
□ Prva polovica meseca

odstotka takih ukrepov. Vendar pa moramo pri omenjenih podatkih upoštevati tudi možnosti spreminjanja strukture kršitev in sprememb kriterijev pri prijavljanju.

Slika 7 prikazuje časovno razporeditev kršitev delovnih obveznosti v obdobju od 1. januarja 1974 do 30. junija 1974 v delovni organizaciji v samoupravni delovni skupnosti OSS ter po posameznih temeljnih organizacijah, razen temeljne organizacije POS, kjer zaradi majhnega števila kršitev tak prikaz ne bi bil statistično upravičen.

Število kršitev je praviloma najvišje v prvih mesecih leta, potem v aprilu pade, se v maju spet dvigne ter v juniju ponovno pade. Zanimiva je velika razlika med števi-

lom kršitev, storjenih v prvi polovici meseca, in številom kršitev, storjenih v drugi polovici meseca. V prvih 15 dneh meseca je kršitev redno precej manj kot v drugi polovici meseca. Izjema sta junij in april, ko se to razmerje, kakor nam kažejo podatki za celotno organizacijo, obrne, vendar pa moramo upoštevati, da je obrnjeno razmerje v aprilu verjetno posledica kršitev v temeljni organizaciji VET in samoupravni delovni skupnosti OSS, kjer pa zaradi majhnega števila zaposlenih v tako kratkem obdobju ne dobimo podatkov, ki bi bili uporabni za statistično obdelavo. Na večje število kršitev delovnih obveznosti v drugi polovici meseca vpliva predvsem porast števila neopravičenih izostankov; za gibanjem kršitev, prikazanih na sliki 7, pa se verjetno skriva tudi del prikritega alkoholizma.

V 9 primerih so delavci, ki jim je bil izrečen ukrep zaradi kršitve delovnih obveznosti, vložili pri pristojnih delavskih svetih zahtevo za varstvo pravic. Delavski sveti so v dveh primerih zahtevku ugodili, v enem primeru so odločbe odbora za oceno kršitev obveznosti in materialnih škod razveljavili in zaradi na novo ugotovljenih dejstev vrnili celoten primer v ponovno obravnavo odbora za oceno kršitev; v 5 primerih so zahtevo za varstvo pravic zavrnili in potrdili odločbo odbora, v enem primeru pa so odložili izvršitev odločbe pogojno za dve leti, kar pa ni v skladu z določbami samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih v združenem delu temeljnih organizacij združenega dela in samoupravne delovne skupnosti OSS in zveznim ter republiškim zakonom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Prijavljanje iznajditeljskih predlogov

Vsi, ki ste prebrali pravilnik o iznajditeljski dejavnosti, ki je izšel v našem listu »Sava« leta 1973, ste lahko v III. poglavju spoznali način prijavljanja iznajditeljskih predlogov (člen 11, 12, 13). Naj ponovim bistvo vsebine navedenih treh členov pravilnika:

Člen 11 in 12 pravita, da se iznajditeljski predlog pravilno prijavi:

1. z obrazcem »Prijava«, kjer so v glavnem osebni podatki predlagatelja in

2. z opisom predloga, kjer mora biti razvidno obstoječe stanje, ki ga iznajditeljski predlog obravnava, in njegove pomanjkljivosti, opis novega, predlaganega postopka ter njegove prednosti.

Člen 13 pa zahteva, da če je potrebno izvesti poizkus za prijavo predloga, je treba poizkus prijaviti in ga izvesti organizirano. Najkasneje v treh mesecih po uspešnem poizkusu pa je treba predlog prijaviti.

V glavnem se predlatalji teh navodil niso držali. Komisije za obravnavanje iznajditeljskih predlogov, ki so delale po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, so v želji, da se iznajditeljska dejavnost čim bolj pospeši, obravnavale vse predloge ki so jih av-

(Nadaljevanje na 14. strani)

Organiziranost sindikatov – Sindikat kot organizirano članstvo v učinkoviti akciji

Kaj je sindikat? Sindikat ni organizacija po formuli: predsednik plus tajnik plus še kakšen funkcionar, sindikat je organizirano članstvo. To je zelo preprosta resnica – vsaj na videz – vsebuje pa vso modrost sindikalnega organiziranja in delovanja. Če jo bomo imeli vedno pred očmi, nam bo velikokrat laže, velikokrat pa tudi težje, kajti sindikat kot organizirano članstvo pomeni številne ukrepe, ki ne bi bili potrebni, če bi bil sindikat le predsednik s posamičnimi funkcionarji. Zveza sindikatov je najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda, katere osnovni smisel, namen in pomen je v tem, da omogoča organizirano uresničevanje interesov delavskega razreda. Pri tem moramo takoj ugotoviti, da je vloga te organizacije v novih ustavnih razmerah neprimerno odgovornejša, kot pa je bila doslej. To osnovno spoznanje je podlaga za mnoge naše akcije, ravnanje, skratka, za naše delovanje. Ta vloga gre tako daleč, da lahko mirno rečemo: nič, kar je pomembnega za delavski razred in za delavce, se ne sme zgoditi brez sindikatov. To pomeni, da bomo morali uveljaviti tudi veliko novih ukrepov, če bomo hoteli, da bo ta formula uresničena. Kajti takega, kar ni pomembno za naše delavce, je v naši družbi hudo malo, pri čemer pa je treba upoštevati, da ima delavski razred oblast v svojih rokah oziroma mora biti delovanje sindikata po določenih kongresih in po ustavi tako zasnovano, da bo delavski razred resničen gospodar nad pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela, vendar ne le v ustavnih klavzuli, ampak v resničnem življenju. To pa pomeni, da mora biti uresničena njegova oblast v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, v vseh oblikah združevanja temeljnih organizacij združenega dela, v krajevni skupnosti, regiji, republikah, federaciji, v interesnih skupnostih, v bankah, v zavarovalnicah itd., skratka, v vseh smereh in tokovih tega, kar imenujemo družbena reprodukcija.

Na tej osnovni resnici je potrebno graditi tudi našo organiziranost. K temu še ena ugotovitev, ki jo tudi vi dobro poznate: vsa naša organiziranost služi enemu samemu cilju, in sicer, da bi bili čimbolj učinkoviti pri uresničevanju zastavljenih nalog ob tako opredeljeni vlogi sindikatov. Nič na področju organiziranosti in samemu sebi namen; vse je podrejeno temu osnovnemu izhodišču, uresničevanju, in to učinkovitemu uresničevanju nalog.

2. NAČELA SINDIKALNE ORGANIZACIJE IN DELOVANJA

Sedaj bi želel vašo pozornost usmeriti k nekaterim temeljnim načelom sindikalne organiziranosti in delovanja. Pri tem se moramo pomuditi zato, ker gradimo nov sindikat, sindikat, ki ga moramo še ustvariti, ker ga v celoti še nimamo.

Prvo, izredno pomembno načelo je razrednost. To pomeni, da so podlaga in cilj našega delovanja interesi delavskega razreda, toda ne katerikoli in ne takšni, kot bi si jih kdorkoli sam izmislil, ampak inte-

resi, ki so izraženi v dokumentih Zveze komunistov (konkretno: v sklepih 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ), interesi, ki jih opredeljuje tudi zvezna in republiška ustava. To je celotna ideologija sindikatov; mi nismo posebna stranka, nimamo svoje ideologije in je tudi ne potrebujemo, kajti vsa bistvena vsebina naših akcij pri graditvi socializma je zajeta v navedenih dokumentih.

Razrednost kot načelo organiziranosti in delovanja moramo veliko bolj poudarjati in v naši praksi uresničevati predvsem zaradi tega, ker gre za razrednost v smislu interesov razreda kot celote. Razred kot celota pa niso delavci konkretne delovne organizacije, niso delavci v konkretni občini, razred kot celota je oformljen šele na nacionalni ravni. Zato torej ta poudarek na razrednosti. Interes celotnega razreda mora biti prisoten v sleherni akciji tega razreda. Tega smo se v preteklosti premalo zavedali – ne povsod, ampak marsikje in marsikdaj.

Sindikat do slehernega delavca

Ob tako opredeljenih interesih razreda se bomo seveda dogovarjali o najrazličnejših akcijah tako v sindikatih kot v zvezi sindikatov. Tudi tako oblikovan dogovor o konkretni akciji je treba razumeti potem kot interes razreda, ker se bomo tudi na tak način dogovarjali o tem, da bo ta interes v uresničevanju drugih načel, o katerih bomo še govorili, prišel do polne veljave. Razrednost torej – na partijskih pozicijah – to je tisto, kar moramo močno poudariti in kar nas vse skupaj zavezuje, nas, komuniste v sindikatih, pa še posebej. Naša odgovornost po 25. seji CK ZKS je nesporno dvojna: odgovarjamo svoji partiji za delo v sindikatih kot najbolj množični družbenopolitični organizaciji delavskega razreda in odgovarjamo svojemu članstvu.

Nadaljnje načelo, ki ga moramo v novih razmerah veliko bolj upoštevati, kot smo ga doslej, je načelo neposrednosti. Gre za to, kar sem že v uvodu rekel: sindikat je organizirano članstvo, njegova akcija, njegova organizirana akcija. To je načelo, ki je hkrati bitka proti slehernemu forumskemu načinu delovanja, to je bitka proti odu-

jenosti sindikatov in raznim oblikam sindikalnega samotarstva, ko so alj pa ko smo sindikalni funkcionarji, v imenu razreda odločali o njegovih interesih oziroma o njegovih akcijah za uresničevanje teh interesov. Pri tem razred pogosto sploh ni vedel, kaj počnemo, čeprav smo to delali v njegovem imenu. Ne bi hotel, da bi moje besede izzvenele kot splošna kritika sindikalnega delovanja, kot da se je to dogajalo vedno. Ne, toda pogosto je bilo tako. In marsikje je bilo tako. Zato je pomembno načelo neposrednosti, ki pomeni, da o vseh pomembnejših vprašanih sindikalne aktivnosti odločajo člani sindikata neposredno in po svojih delegatih v organih sindikata na vseh ravneh organiziranosti. To načelo je torej središče naše pozornosti in je korektiv našega ravnanja v različnih akcijah: vselej, ko bomo nekaj snovali, moramo misliti na to, da bomo skladno s tem načelom tudi ravnali, skladno s njim načrtovali metode za uresničevanje množičnosti v sindikalnem delovanju, pomeni v

pripeljati do kraja. To so zahteve; če jim ne bomo kos, potem o novi vlogi sindikatov ne moremo govoriti, potem ne bo uresničeno načelo demokratičnosti, ki pomeni tudi uresničevanje načela demokratičnega centralizma.

Načelo načrtnosti je izredno pomembno načelo v sindikalnem delovanju. Vedeti moramo, kaj hočemo, na kakšen način bomo to, kar hočemo, uresničili, vedeti moramo, kdo bo kaj uresničil. Skratka: planirati moramo naše akcije, ne smemo se prepustiti stihiji.

To pomeni, da ne moremo, čeprav se iz dneva v dan porajajo nove naloge, delati brez osnovnega načrta v naši aktivnosti. Imeti moramo letne načrte svojega dela, čeprav jih bomo dopolnjevali pa tudi spreminjali. Moramo jih imeti zato, da bi se lahko pravočasno organizirali za določene akcije, da bi organizirali vse tiste dejavnike, ki jih je treba povezati, usmeriti in da bi tako akcijo pravočasno pripeljali do konca. Zato so potrebni načrti dela v osnovnih organizacijah sindikata in v vseh oblikah povezovanja znotraj delovnih organizacij, načrti dela znotraj sindikatov, v sindikatih v občini; skratka, nikjer ne smemo biti brez načrtov dela. To bi morali sprejeti kot načelo delovanja, ki ga je treba stalno uresničevati.

Naslednje načelo je načelo konkretnosti, ki pomeni, da lahko samo s konkretnimi akcijami spreminjamo razmere. Sindikatov ne potrebujemo kot debatne klube. Takih debatnih klubov bi izven političnih organizacij imeli, kolikor bi jih hoteli. Sindikat pa je organizacija akcije, in to konkretne akcije. Ko to ugotavljam, moram reči, da bo treba na tem področju še izredno veliko storiti, marsikdaj se bo treba spopasti z okostenelimi navadami, ki smo jim priča od federacije do osnovne organizacije sindikata. Konkretnost razumem kot načelo akcije, kot načelo, ki pomeni, da je treba vedno delati; vedeti je treba, kdo bo kaj storil, ker se samo nič ne naredi, kdaj bo kdo kaj storil, kako bo kdo kaj storil, če gre za sredstva, treba je tudi vedeti, koliko bo to stalo, predvsem pa je treba vedeti, zakaj tako in zakaj prav zdaj, to in tako, da bi se s takim provokativnim vprašanjem zamislili nad stvarmi in ugotovili, ali ni morda katera druga rešitev še boljša.

Naslednje pomembno načelo je načelo racionalnosti. Pri tem pa seveda ne smemo iti v skrajnost. Najbolj racionalno bi bilo, če bi o vseh stvareh v sindikatih odločali posamezniki, vendar je to v nasprotju z drugimi načeli, o katerih je bilo že prej govora. Sem sodijo tudi dobro pripravljene sestanki; ker naši sestanki niso dobro pripravljene, so večkrat razvlečeni, nekonkretni in premalo učinkoviti, ljudje zavoljo tega izgubljajo voljo do dela. Potrebni so torej kratki, dobro pripravljene sestanki in vsaki nalogi dobro prilagojena metoda. Ni vsaka metoda dobra za vsako nalogo, zato je eno od pomembnih vprašanj, kako z najboljšimi metodami in sredstvi doseči v čimkrajšem času čimboljši rezultat.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Kemična tovarna ...

(Nadaljevanje s 7. strani)

Po kemični tovarni nas je vodil direktor Sever, zato sem tovariša Pucharja vprašal, koliko se vodilni zanimajo za delavce. Odgovoril je takole: »Ne samo ob razpravah o združevanju, tudi sicer pride med nas direktor, se zanima za naše probleme, vpraša, kaj nas teži.«

Nadalje je še povedal, da ima stanovanjske razmere urejene. Stanuje v bloku, stanovanje pa je dobil leta 1958.

Vinko Gregorc, Protektor

Delavec pri konfekciji plaščev za tovorna vozila je povedal:

V Protektorju sem 2 leti, prej sem delal pri privatniku, ki je prav tako popravljaval avtoplašče. Zasluzek je bil res boljši, vendar nisem imel nobenega prostega časa. Tu zaslužim 2300—2400 din. Delo je normirano. Ko so se začele prve razprave o priključitvi k Savi, sem bil na bolezenskem dopustu, a sem za to zvedel takoj po vrnitvi na delo. Vem, da so bile na odnose in poslovanje z Jugotekstilom pripombe in da se niso držali dogovorov. Upam, da bo pri Savi bolje. O predlogu smo bili pri nas dobro obveščeni, za proces oz. potek pogovorov smo lahko zvedeli tudi z oglasnih desk, o nameravanih akcijah podjetja pa nas sproti obveščajo tudi izmenski delovodje. V Savi sem že bil, vendar je podrobno še ne poznam.

Vili Kamfat, Protektor

Sem 4 leta v Protektorju, prej sem delal v Termiki. Ko sem se poročil, sem se preselil v bližino Protektorja in se tu zaposlil. Delam na tri izmene in zaslužim okrog 2600 din.

Za združitev sem zvedel na sestankih. V Savi vidimo veliko več možnosti za nadaljnji razvoj kot pa v Jugotekstilu. Želim, da bi bila združitev uspešna, da bi naše delo še bolj tekelo in da bi se zblížali na vseh področjih. Delam aktivno pri

mladini. Nalog je veliko in smo resno prišli za delo.

Maks Jeza, v. d. direktor splošne službe

Tvoje delo na področju združevanja?

Prav v zvezi s tem sem prišel na to delovno mesto. 1. septembra sem postal vršilec dolžnosti direktorja splošne službe in ves čas sodeloval pri razpravah o združitvi s Savo in odcepitvi od Jugotekstila, čeprav moram reči, da so se razgovori začeli že prej. Jugotekstil je imel premalo posluha za nas, ker imajo svoje probleme.

Konkretni zapleti?

Precej jih je bilo, a gotovo nima pomena, da jih še pogrevamo. Tako ni moglo naprej. Družbenopolitične organizacije in delavski svet so imenovali komisijo, ki je to zadevo strokovno proučila in izdelala konkreten predlog in na osnovi tega predloga je nastal predlog delavskega sveta zboru delavcev. Ta je bil sklican 14. septembra; zbor je vso zadevo sprejel z veliko večino brez nasprotovanja, kar je presenetljivo delovalo na prisotne iz Jugotekstila.

Kako so bili o tem obveščeni delavci?

Pri nas smo organizirali sestanke po delovnih enotah in pojasnili, za kaj gre. Vsem zaposlenim smo poslali strnjeno gradivo in ga dali v razpravo, tako so lahko vsi vedeli za kaj gre. Gradivo so precej pred zborom prejeli samoupravni organi, prek katerih gre nadaljnje informiranje kolektiva. Obveščeni so bili in ni bilo problemov.

Po zboru smo obvestili Jugotekstil. Do danes še nismo, razen od Yulona, dobili odgovora. Postavljali so nam določene pogoje, ki niso bistveni, in smo jih že rešili. Onona, notranja trgovina, nas je obvestila, da so sklep sprejeli in da ne nasprotujejo izločitvi. Jugotekstil pa uradno še ni dal ničesar. Bistvenih zadržkov ne bi smelo biti. Imamo le obveze iz medsebojnega trgovanja.

Napačen naslov

Skoraj vsak dan smo priče neljubim dogodkom pred našimi vratarnicami. Delavci prihajajo pred vratarnice 10 do 20 minut pred 14., 22. ali 6. uro. Delavcem, ki delajo v vratarnicah, pravimo uradno vratarji, neuradno pa »svinje, prasci, osli, SS-ovci, itd.«. Toda, ali res vratar odloča, kdaj se odpro tovarniška vrata? Odgovor na to vprašanje ni težak. Mi sami smo sklenili, dogovorili in nato še zapisali, da bomo delali po 8 ur. In ker je tako, so psovke in vzdevki namenjene nam samim oziroma so izrečene na napačen naslov.

Prav bi bilo, da bi se vsak zavedal svojih delovnih obveznosti — druge pa pustil na miru. Tudi nam ne bi bilo vseeno, če bi nas vsak dan pri delu kdo pozdravljaval s psovkami in neslanimi vzdevki. Včasih se tudi

zgodí, da je vratarjev odnos do sodelavcev nepravilen. Tedaj se moramo vprašati, zakaj? Naučili smo ga mi sami, z našim slabim vzgledom.

Naj vas opozorim tudi na nevarnost, ko se odprejo tovarniška izhodna vrata. Takrat vas lahko porinejo na tla, pohodijo, zmečkajo. To se je namreč že zgodilo. Če se ne bi vrata avtomatsko odpirala, bi bil človek lahko v življenjski nevarnosti.

Cas je, da se v Savi enkrat dokončno dogovorimo, kdaj bomo odhajali iz podjetja in kdo je kriv za nered pred vratarnicami?

Na koncu pa še tale rek:

Vsak človek je vreden spoštovanja — ti, tvoj sodelavec. Prav tako vratar.

Blaz Studen

Organiziranost sindikatov ...

(Nadaljevanje s 13. strani)

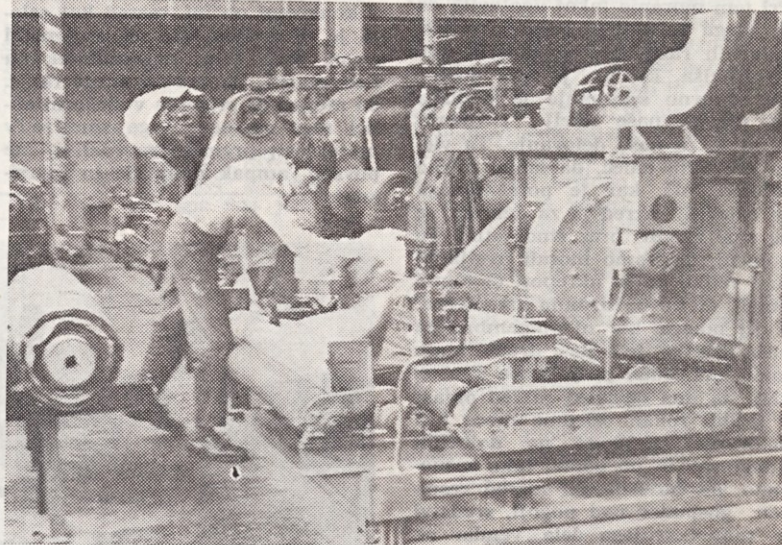
Prav tako pomembno je načelo prožnosti, prilagodljivosti. To načelo ne pomeni prilagodljivosti v ideološkem smislu — v ideološkem pogledu ne sme biti nobenih kompromisov in se nimamo kaj prilagajati. Prilagodljivost je možna le v metodah pa tudi v nalogah, zlasti pa je pomembna prilagodljivost novim razmeram.

Zelo pomembno načelo je tudi javnost delovanja. O tem načelu pogosto razpravljamo, toda zelo slabo ga uresničujemo. Javnost že ve o tem, kaj počne svet ZSJ, o tem, kaj počne svet ZSS tudi še nekako ve, le redko pa se kaj napiše o delu posameznega občinskega sindikalnega sveta, o osnovnih organizacijah sindikata pa bi lahko skoraj na prste preštel informacije. To bomo

moral korenito spremeniti. To ni predvsem stvar novinarjev, ampak predvsem naša stvar. Mi smo dolžni informirati javnost o svojem delovanju. V vsakem občinskem svetu bi morali sposobnega tovariša zadolžiti za to, da bo skrbel za javnost našega delovanja. Gre za našo dolžnost in tudi za našo pravico, za pravico vsega članstva, da je obveščeno.

Pri naštevanju načel bi lahko v središče naše pozornosti postavil še kakšno načelo, mislim pa, da je teh osem načel, ki sem jih naštel, toliko pomembnih in toliko vplivnih, da bomo z njimi — če jih bomo kolikor toliko dobro uresničevali — dosegli vse tisto najpomembnejše, kar v sindikalnem delovanju hočemo in želimo.

Slavko Grčar

Iznajditeljska dejavnost

(Nadaljevanje z 12. strani)

torji prijavili, ne glede na to, če je bila prijava v skladu s pravilnikom ali ne. Komisija, ki je delala v temeljni organizaciji TAP, je že pred časom naredila prelomnico, v temeljni organizaciji TTI pa še ne.

Avgusta letos je prevzela delo na področju iznajditeljstva nova, centralna komisija, ki bo, oziroma že upošteva pri svojem delu izključno določila pravilnika o iznajditeljski dejavnosti. Nova komisija dela zelo ažurno. Da ne bi bilo po nepotrebnem zastojev, priporočamo, da se vsak, ki želi prijaviti iznajditelj-

ski predlog, ravna po določenih pravilnikih. Želja nove komisije je razširiti iznajditeljsko dejavnost, pri čemer pa imajo odločujočo vlogo predlagatelji sami, s tem, da bodo čimveč in točno po pravilniku prijavljali svoje predloge.

V tehnični službi — razvojno tehnološkem institutu — oddelku za tehnološko dokumentacijo, obrat II, smo sleherni trenutek pripravljene pomagati z nasvetom vsakemu, ki se obrne na nas v zvezi s prijavljanjem iznajditeljskih predlogov.

Nadja Markun

Za človeka

Iz resolucije 9. kongresa ZKS

Program samoupravne socialistične preobrazbe slovenske službe in z njim človeško in družbeno osvobodjevanje delavčeve osebnosti in osebnosti vsakega delovnega človeka ter zagotavljanje nacionalne enakopravnosti in samostojnosti slovenskega naroda sta neločljivo povezana z optimalnim razvojem proizvodne osnove družbenega dela, če pristejemo zraven še naj sodobnejšo tehniko in tehnologijo, ki zagotavljata najučinkovitejšo rast produktivnosti

celotnega združenega dela. To je edina trdna podlaga, ki zagotavlja večje materialno in kulturno blaginje. Hkrati pa je to tudi edina pot, ki objektivno zmanjšuje razlike med umskim in fizičnim delom, spodkopava tla družbenemu elitizmu in posredništvu, zmanjšuje socialne razlike med delavci v združenem delu in ustvarja trdno podlago delavčeve materialne, socialne in družbene stabilnosti.

Kdaj in kje se rekreirajo naši delavci?

Vse bolj očitno je, da postaja športna rekreacija del človekovega življenja in dela. Tudi pri nas v Savi posvečamo temu vprašanju več pozornosti. Tako je bilo v okviru našega sindikata do sedaj ustanovljenih že trinajst sekcij, ki tudi delujejo. Poleg tega pa vse bolj poizkušamo v okviru danih možnosti organizirati take rekreacijske aktivnosti, ki bodo primerne in dostopne vsakemu našemu delavcu.

Vendar kljub temu ugotavljamo, da rekreacija pri nas še ni množična, kar bi bilo zelo zaželeno glede na koristi, ki jih lahko rekreacija nudi vsakemu, ki se z njo redno ukvarja. Vemo, da je med našimi delavci še veliko tistih, ki bi radi kakšno uro svojega prostega časa posvetili sprostitvi, zabavi in nabiranju novih moči v telovadnici, v bazenu, na kegljišču, na smučeh itd. Za to vam bomo skušali povedati, kakšne so pri nas možnosti za aktivni počitek po delu.

PLAVANJE

v zimskem kopališču v Kranju

Ob sredah, četrtkih in petkih je zimsko kopališče odprto od 15. do 18.30 ure, ob sobotah od 9. do 13. ure in od 15. do 19. ure in ob nedeljah od 7. do 19. ure. Za vse naše delavce je enkrat tedensko prost vstop, potrebujete le dovolilnico in blok s kuponi. Oboje dobite pri referentu za rekreacijo.

ODBOJKA

Vsako soboto v telovadnici osnovne šole Simona Jenka II od 16. do 19. ure. Vodja sekcije je tov. Silvo Grozelj (TAP).

SMUČANJE

Za pridobivanje telesne vzdržljivosti je vsako sredo od 16.30 do 17.30 ure rezervirana mala telovadnica osnovne šole Lucijan Seljak v Stražišču. Vadba je strokovno vodena. Sekcijo vodi tov. Valenčič Andrej (IC-OSS). Člani sekcije pa bodo zastopali našo delovno organizacijo na številnih tekmovanjih. Razen tega pa smo v decembru, ja-

nuarju, februarju, marcu in aprilu, ob prostih sobotah planirali vrsto smučarskih izletov za vse člane kolektiva. Več podrobnosti pa boste dobili pri vodji sekcije tov. Jožetu Derlingu (mehanična delavnica).

SAH

Sekcija bo tekmovala v II. slovenski šahovski ligi ter na drugih manjših tekmovanjih, razen tega pa planirajo za popularizacijo šaha v Savi organizacijo šahovskega prvenstva »Save«, ki bo predvidoma trajala tri mesece. Prijavite se lahko pri vodji sekcije tov. Vidu Gazvodi (obrat IV — TTI).

NAMIZNI TENIS

Sekcijo vodi tov. Anton Korenjak — kontrola kvalitete TTI. Z vadbo bodo predvidoma pričeli v mesecu decembru v prostorih TVD Partizana Stražišče.

Sekcije, ki pa delujejo zaradi posebnosti svoje športne panoge oziroma slabih pogojev za vadbo le v spomladanskih, poletnih in jesenskih mesecih, pa so.

NOGOMET

Vodja sekcije je tov. Ciril Dominiko (konfekcija TAP), trenirajo pa na igrišču športnega društva Sava.

ROKOMET — moški

Tudi ta sekcija deluje bolj ali manj občasno. Vodi pa jo tov. Tine Kuharič — TAP.

BALINANJE

To je sekcija, primerna našim starejšim delavcem. Vadi pa jo Vule Cicmil — skladišče Merkur.

Naj za zaključek povem, da je bil pred kratkim v okviru TVD Partizan Stražišče ustanovljen TRIM klub in v okviru njega bo, če ne bo nepredvidenih težav, pred koncem meseca novembra odprt TRIM KABINET. Tako se za rekreacijo naših delavcev odpirajo nove možnosti.

KEGLJANJE

Naša kegljaška sekcija ima na kegljišču Triglava v Kranju ob po-

nedeljkah od 19. do 22. ure rezervirani dve stezi, ob četrtkih od 17. do 22. ure pa eno stezo. Vse, ki jih veseli kegljanje, prosimo, da se javite pri tov. Robrju (IC), vodji sekcije.

KOSARKA

Ker je bilo v zadnjem času vse več zanimanja za košarko, je bila pred kratkim ustanovljena košarkarska sekcija, ki bo začela z redno vadbo konec meseca decembra, če bomo uspeli dobiti v najem telovadnico. Vodja sekcije je tov. Bidovec — SIS.

STRELSTVO

Sekcija vadi na strelišču Huje in v prostorih jedilnice obrata II vsak ponedeljek, sredo in petek. Vodja sekcije je tov. Lacko Vladimir. Za leto 1975 planira sekcija sodelovanje na številnih tekmovanjih.

PLANINSTVO

Sekcijo vodi tov. Stane Markelj — SIS. Naj povem, da je aktivna. V letu 1975 planira vrsto krajših in daljših izletov, in sicer na Nanos, v Robanov kot, na Sedmera jezera, na Pokljuko, izlet na Peco — Uršljo goro in Goro Olko, Slovensko kočo pod Arihovo pečjo in izlet na Kepo.

ROKOMET — ženske

Sekcija tekmuje v ljubljanski mini rokometni ligi. Predvidevamo, da bodo z vadbo pričeli v sredini decembra v prostorih TVD Partizan Stražišče. Treningi bodo strokovno vodeni. Sekcijo vodi tov. Vojo Mitrovič — TTI — OPP.

TABORNISTVO

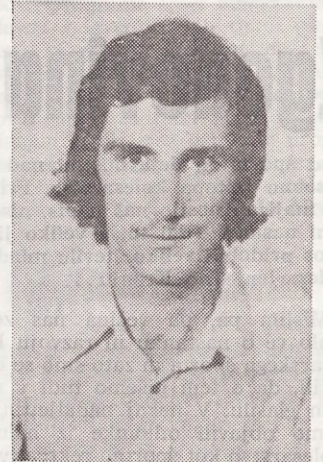
Tudi ta sekcija je zelo delovna, kar lahko vidimo iz njihovega programa za leto 1975. V planu imajo številne akcije, kot npr. Milovaničev memorial, pohod na Stol, pohode na Kališče, Veliko poljano in druge planinske kočice, partizanske pohode, športna tekmovanja, orientacijska tekmovanja, organizirati mislijo več propagandnih taborov in še več drugih akcij. Vsak novi član je zelo zaželen.

Edo Modic

500 mio din

Na seji centralnega strokovnega kolegija so 28. oktobra t. l. razpravljali tudi o predlogu programa dela marketing službe. Za vso dejavnost — reklame, prospekte, sejme idr. bi potrebovali približno sedemsto starih milijonov. Prisotni na kolegiju pa so bili mnenja, da je treba več reklame nameniti izdelkom, za katere potrošniki še ne vedo ali pa premalo — manj pa izdelkom, ki jih praktično ni na zalogi. V prihodnjem letu bodo v marketing službi največ pozornosti namenili tehničnim informacijam za kupce o naših izdelkih. Prisotni so bili mnenja, da je vsota 700 milijonov S din nekoliko visoka in da se bo gibala le okoli pol milijarde S din.

In memoriam

Brane Bregar

Janez Nograšek

V nedeljo, dne 20. 10., smo se rokometišči Save vračali z rokometne tekme v Preddvoru. Nihče od nas ni pomislil, da bo ta pot zadnja za dva naša člana. Na Visokem pri Kranju sta tragično preminula Brane Bregar, star 24 let in Janko Nograšek, star 18 let. Težko je bilo verjeti tej kruti resnici, saj sta nam bila soigralca in dobra prijatelja. Skupaj smo se veselili zmaga in bili skupaj razočarani ob porazih. Že od otroških let sta bila vzorna člana našega društva. Bregar je bil tudi trener ženske ekipe, Nograšek pa eden najbolj perspektivnih mladih igralcev. Ta izguba je za nas velika in boleča, ki je ne bo moč nikoli nadoknaditi.

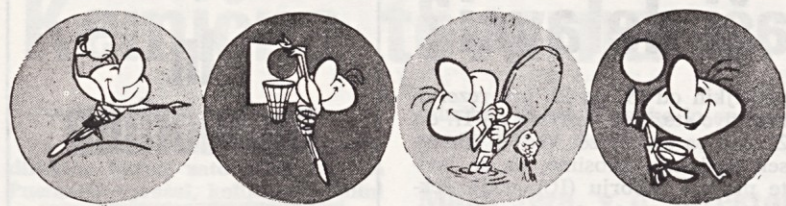
Dne 22. 10. smo se na pokopališču v Bitnjah od njih zadnjič poslovili z žalostjo v srcih in solzami v očeh ter z mislijo, da ju nikoli ne pozabimo.

Naj jima bo rahl mnogo prezgodnji grob!

Za RK Sava
Ciril Jereb

Košarka je samo ena od oblik rekreacije v prostem času. Lahko zapišemo, da je možnost za rekreiranje Savčanov veliko.

Zgodovina kolesarstva

Med športnimi dejavnostmi nad katerimi »držijo roko« Sava v Kranju, še posebno izstopa kolesarstvo. Prizadevanje članov kolesarskega kluba, ki na majicah nosijo naš napis, niso usmerjena zgolj v poseganje za najvišjimi naslovi. Tudi to, a veliko jim pomeni množičnost. V svoje vrste so letos pridobili veliko številno mladih navdušencev, organizirali so množično kolesarjenje po Kranju...

Mislil pa, da večina nas zelo malo ve o nastanku in razvoju kolesarskega športa in zato smo se odločili, da o tem pišemo tudi v našem glasilu. V nekaj nadaljevanjih bomo objavili odlomke iz naloge Kolesarstvo kot športno rekreativna dejavnost. Nalogo je pripravil Vojo Mitrovič, izredni študent Višje šole za telesno kulturo.

Z iznajdbo dvokolesa se je začelo v človekovem življenju novo obdobje, ki bi ga z določenimi omejitvami lahko primerjali s tistim po iznajdbi parnega stroja. Dvokolo je spremenilo socialno, kulturno, predvsem pa prometno-tehnično obsežje časa, v katerem je nastalo. Kmalu je dobilo tudi svoj športni pomen, saj je šlo pri kolesarjenju za telesno delovanje. Karl von Drais je 1816. leta izumil praobiliko — ogrodje z dvema kolesoma, ki ga je mogoče spraviti v tek z menjajočim se odrajanjem z eno in drugo nogo od tal. Nadaljnji razvoj je šel od pogona (pedalov) na prednjem kolesu preko izredno visokega kolesa in majhne gonesa, do pogona na zadnje kolo in prenosa z verigo. Ko je leta 1888 škotski živinozdravnik Dunlop iznašel zračnico, nekateri drugi pa še nekaj tehničnih izboljšav, si je kolo utrla pot v splošno uporabo. V tesni povezavi s tehničnim razvojem dvokolesa pa je šel tudi športni razvoj, predvsem v Franciji. Leta 1819 so bila v Parizu že prva tekmovanja. München je sledil še isto leto in s tem se je začela zmagovita pot kolesarstva — nove športne panoge. Leta 1869 so priredili prvo dirko na daljšo razdaljo, in sicer od Pariza do Rouena (130 km), udeležile pa so se je tudi kolesarke.

Sploh je bilo kolesarjenje velika spodbuda za razvoj ženskega športa. Že na prvih sodobnih olimpijskih igrah 1896 v Atenah so tekmovali v kolesarstvu, in sicer je bila na sporedu cestna dirka na 87 km. Prvi kolesarski »maraton« pa so priredili leta 1891 na progi Pariz—Brest—Pariz, ko so približno 1200 km prekosarili brez premora. Leta 1903 se je Henri Desgrange izmislil »Tour de France« (dirko po Franciji) kot etapno dirko, dolgo več kot 4000 km. Prvo svetovno prvenstvo v cestnem kolesarstvu pa je bilo leta 1921.

RAZVOJ ŠPORTNE PANOG V SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI

Kolo je svoj čas povzročilo v prometu pravo revolucijo, uveljavilo pa se je tudi takoj v športu.

Prvi športniki na kolesu so se pojavili v Franciji in Angliji, za njimi pa se je kolo hkrati z gospodarskim in kulturnim napredkom začelo širiti po drugih evropskih in neevrop-

skih deželah. Prvotna oblika kolesarskega športa je bila izletniška: najprej posamezniki, nato organizirane večje zasebne skupine, za njimi pa prava združenja, kolesarski klubi.

Prva kolesa so se pojavila pri nas približno v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, torej še tedaj, ko je na cestah še vladalo okorno visoko kolo.

Prvi kolesarji so bili bogatejši nemški meščani v Ljubljani, Trstu, Mariboru, Gorici in še kje, ki so jim športa željni slovenski meščani sledili le s težavo. Kolo je takrat veljalo 200 do 300 kron, tri ali celo štiri plače učitelja.

Tudi pri nas je bilo prvo športno kolesarjenje sprva izletniško. Ljubljanski Nemci so že leta 1885 ustanovili svoj kolesarski klub, v njem so gojili predvsem družabnost in se vozili ob nedeljah na izlete, pri tem pa seveda razvijali nemško nacionalno propagando. Slovenci v Ljubljani so leta 1887 odgovorili s tem, da so ustanovili svoj klub slovenskih biciklistov — Ljubljana.

Slovenski kolesarski klub se je moral spočetka močno potruditi, če je hotel biti kos nemškemu, ki je v dveh letih razvil zelo živahno dejavnost in začel 1887. leta prirediti poleg izletov tudi prve cestne dirke; prva dirka je bila na progi St. Vid—Ljubljana, dolga 4 km in jo je zmagovalec prevozil s hitrostjo 25 km na uro.

Ljubljani so sledila tudi druga mesta. Tako je bilo ustanovljeno prvo slovensko kolesarsko društvo v Gorici, ki je bilo izrazito narodno buditeljsko. Na Tržaškem so ustanovili kolesarske odseke, predvsem sokolska društva, nato je bilo ustanovljeno Tržaško kolesarsko društvo Balkan v Trstu.

To društvo je zlasti pomembno zato, ker je vsako leto prirejalo dirke za Jugoslovansko prvenstvo, na katera so prihajali tudi Hrvatje. Leta 1912 pa se je lotilo celo vseslovenskega prvenstva, na katero je povabilo tudi Čehe in Poljake.

Kolesarska društva in klubi, ki so gojili največ družabno kolesarjenje, so v tem obdobju nastajali povsod na Slovenskem — v Celju, Ormožu, Kranju, Ribnici itd.

Težnje po zblizevanju z drugimi južno-slovanskimi, zlasti hrvatskimi kolesarji, so rodile tudi pobudo, da bi se ustanovila hrvatsko-slovenska kolesarska zveza, česar pa oblasti niso dovolile, češ, da spada Hrvatska pod Madžarsko, slovenske dežele pa pod Avstrijo. Kljub prepovedi so zadnja leta pred pričetkom I. svetovne vojne organizirali nekaj tekmovalanj za jugoslovansko prvenstvo.

Bolj kot s prepovedmi so imeli kolesarski klubi ogromne težave s finančnimi sredstvi. Kvalitetni tekmovalci se niso hoteli udeleževati tekem, če niso bile razpisane visoke nagrade. Takoj po vojni je glavno pobudo pri obnavljanju kolesarstva prevzel MKK Ilirija. Klub je priredil dirke, pomagal pri ustanavljanju novih klubov v Ljubljani in zunaj nje. Kolesarstvo se je iz mest širilo tudi v manjše kraje.

Ob največjem razmahu kolesarstva okoli 1930. leta so bili slovenski kolesarski klubi vključeni v Kolesarski zvezi Jugoslavije, razdeljeni v poddobre, in sicer v ljubljanski, celjski, mariborski in triglavski pododbor: skupaj so šteli 22 klubov.

Okoli 1930. leta je zlasti v Ljubljani zavladalo manjše mrtvilo; tega so popravili s tem, da so na igrišču S. K. Hermesa uredili kolesarsko dirkališče in zopet začeli prirediti

tekmovalnja. Nova naprava je prišla še do večje veljave in bila tudi dobro obiskana, ko je preurejena služila tudi motornim dirkam. Po tekmovalni moči so slovenski dirkači v glavnem zaostajali za svojimi hrvatskimi tovariši. Leta 1925 pa se je slovenskemu kolesarju Solarju posrečilo osvojiti državno prvenstvo.

Vendar pa so naši tekmovalci nekajkrat le našli svoje mesto v moštvi, ki nas je zastopalo na velikih mednarodnih tekmah. Tako je Slovenec Abulnar 1936. leta vzdržal med profesionalnimi dirkači na sloviti in zelo naporni dirki Tour de France 6 etap, slovenski kolesarji so bili na olimpijskih igrah v Berlinu in končno je Janez Peternel, ki je padel med NOB kot partizan, osvojil prvo mesto na naporni — devet etap dolgi dirki okoli Srbije.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Raketarji so tekmovali pod pokroviteljstvom Save

V nedeljo, 29. septembra, je bilo v Kranju prvo ekipno tekmovalanje raketnih modelarjev Slovenije. Na Zlatem polju, ob vrtnariji, se je ob 14. uri zbralo kar precej gledalcev — radovednežev, žal pa manj tekmovalcev in ekip — ki so »kapljali« počasi vkup.

Ob ograjenem prostoru sta bili na drogovi obešeni dve veliki zeleni zastavi z našim zaščitnim znakom, v ograjenem prostoru, ki je bil namenjen tekmovalcem in tekmovalju, pa še naši podstavki. Nekoliko nerodno mi je bilo, saj so nekateri gledalci godrnjali čez Savo, misleč, da smo mi prireditelji. No, končno se je po enoinpolurni zamudi tekmovalje pričelo. Smola! Zaradi slabe organizacije je teklo tako počasi, da se nas je precej naveličalo in smo odšli domov.

Pa še to: vsaj nekaj besed bi lahko spregovoril ob pričetku — tudi kdo iz Save.

Prav je, da pomagamo razvijati različne dejavnosti izven delovne organizacije, a ni prav, da prosilcem damo denar — potem pa nas nič več ne briga.

Jože Štular

Zakaj se redite?

Cim težji si, tem raje sediš in tem bolj se rediš!

Odrasli ljudje mislijo, da je povsem normalno, če se vsako leto za spoznanje zredijo. Pravijo, da so se »popravili« in da »dobro izgledajo«. Kako zmotno!

Vsak kilogram preveč pomeni dodatno obremenitev za srce in žile, dihala in prebavila. Prevelika telesna teža, ki ste jo dobili od tridesetega do petdesetega leta, obremenjuje mišice in sklepe, kar čutimo npr. pri hoji navkreber.

Zakaj se redimo? Predvsem zaradi nepravilne in preobilne hrane ter nezadostnega gibanja. Izgovor na kako posebno nagnjenost k rejenosti ali na delovanje žlez drži le redkokdaj, v večini primerov gre za posebno veselje s hrano, počasno hojo in lagodnost!

Morali bi jesti manj, da ne bi po nepotrebnem širili želodca, kar spet vzbuja tek. Zato pa jejte kvalitetno hrano (manj krompirja, testenin in kruha in več nemastnega mesa, perutnine, jajc, sadja in zelenjave). Morali bi použiti le toliko, kolikor organizem potrebuje za življenje in delo, ne pa toliko, kolikor moremo.

(Nadaljevanje na 17. strani)

Lansirni mostič za rakete in raketna letala, s katerega bo poletela raketa v višave kljub majhnosti

Zakaj se redite?

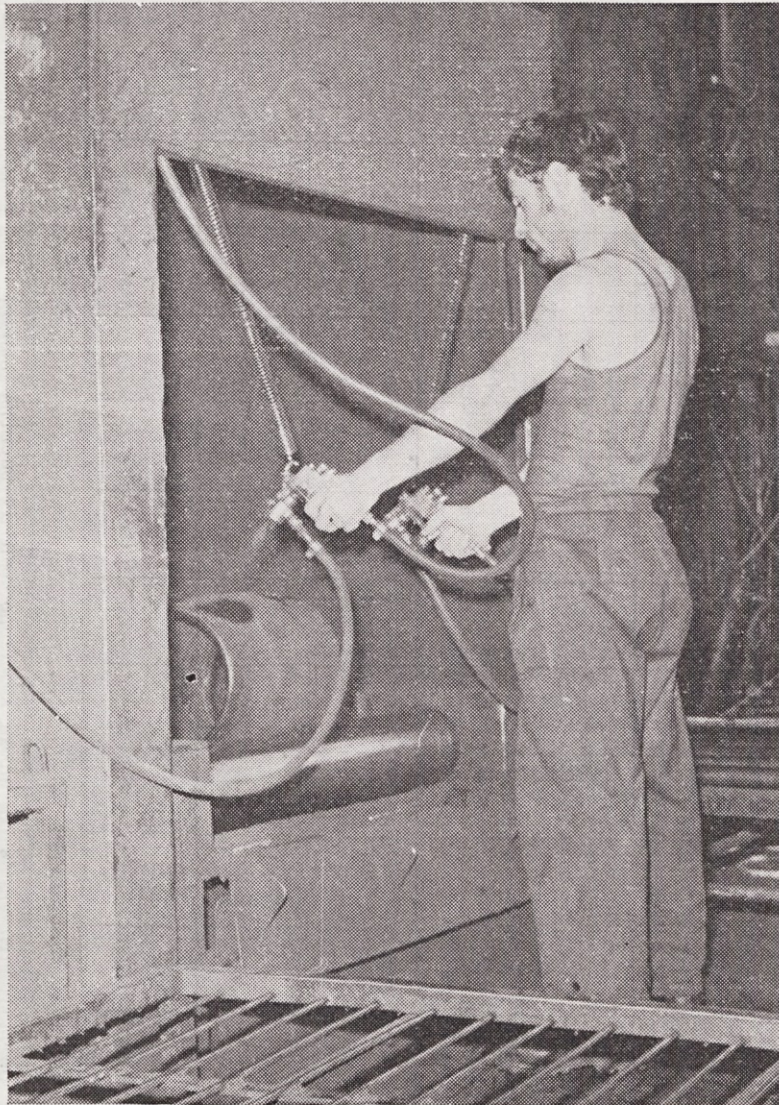
(Nadaljevanje s 16. strani)

Tudi pri uživanju tekočin bi morali biti zmernejši. Več kakor 2 dcl vode, čaja ali piva bi smeli popiti le izjemoma, če smo se poprej močno potili. Redimo pa se seveda tudi zaradi tega, ker preveč sedimo in se premalo gibljemo!

Delavcem sedečih poklicev ostane vsak dan neizkoriščenih 300 kalorij (700 kalorij pomeni 1 kg več), ki bi jih morali približno potrošiti — npr. v 1 uri hoje. Če ste preveč rejeni, vam bo to pokazal izračun: idealna teža = telesna višina — 100. Ljudje težkih kosti lahko odštejejo samo 95, lažjih (ženske) pa 105. Osnovno pravilo je, da se po dvajsetem letu starosti teža ne sme večati. Ko se med aktivnostjo znojimo, lahko pijemo, vendar zmerno, a ne prehladno.

Ko gledate druge, ki so debeli, pomislite nase in zgrozili se boste. Toda nikar ne jočite, rešitev je namreč preprosta: gibajte, gibajte več!

Vsi moramo sodelovati pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti

Samoupravne interesne skupnosti

V začetku decembra bodo volitve v vse samoupravne interesne skupnosti, tako za tiste SIS, ki tvorijo skupščinski sistem, kakor tudi za vse ostale interesne skupnosti. Po predvidevanju naj bi v kranjski občini še v letošnjem letu ali v začetku prihodnjega leta uskladile organizacijo in delo z ustavnimi načeli tudi skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vodno skupnost, stanovanjsko skupnost, skupnost za zaposlovanje, in telesno-kulturno skupnost. Število delegatov in način delegiranja v skupščine te skupnosti bo urejeno s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi skupnosti.

10. let folklore

(Nadaljevanje z 11. strani)

klorne skupine. Vse vaje mlajše in starejše skupine so namenjene prazniku.

Ali bodo v prazničnem programu kakšne novosti?

Moram reči, da delo tov. Košiča in starejše skupine ni lahko, saj poleg programa, ki ga skupina že obvlada, pripravljamo z velikim veseljem še novo točko, ki jo bomo prvič izvedli na dan praznika.

Ker bo Sava istočasno praznovala 25. obletnico samoupravljanja, se bo skupina ob tej priložnosti 11. 1. 1975 oddolžila delovnim ljudem naše or-

ganizacije združenega dela z istim programom, kot ga pripravljamo za 10. obletnico.

Ali bo v programu še kakšna posebnost?

Mislím, da je omembe vredna točka programa splet belokranjskih plesov v izvedbi vseh tistih plesalcev, ki so bili ustanovitelji naše skupine pred 10 leti. Omenim lahko še to, da bo program verjetno povezoval znani radijski napovedovalec Marjan Kralj, vse ostalo v programu pa naj bo presenečenje za vse tiste, ki se bodo odzvali našemu vabilu.

L. Mraz

Večina ljudi takrat spi

Deseta je ura. Pozdravil sem so-delavca, ki je snemal tople delovne rokavice in ga zamenjal na delovnem mestu. Tudi drugi so odhajali s popoldanske izmene in v prostorni hali nas je ostalo malo. Sem ter tja so pogasili luči in ostajali smo zbrani le pod visokimi bleščečimi lučmi. Mir je vse naokoli, le stroji enakomerno brnijo in se ne zmenijo za nas, ki jim strežemo. Oni prepletajo raznovrstne in mnogotere misli in znova se sklenejo v ritem ukazujočih strojev. Večina ljudi že mirno spi, postalo je tiho in tudi nas ni veliko. Ura odmora je končno. Posedemo naokoli, nekateri se odločijo za malico, sem ter tja v skupini katero možko povemo, se pretegujemo, moledujemo in čakamo na konec odmora. Tako lenobni smo in verjetno bi nas bilo sram, če bi nas opazila kakšna Savčanka. Pa smo tu pretežno mladi, sicer polni idej, sile, s katero bi

naredili vse, toda priznati moramo, sredi noči res ne pokažemo, kaj v resnici smo. Sem ter tja pride kakšen »dopoldanec«, in to je vse.

Toda želeli bi si obiskov določenih ljudi, tistih, ki bi nam izpolnili vsaj teh 30 minut odmora. Prav radi bi se dvignili in se zapodili počez in po dolg po dvorišču, se pomerili v najrazličnejših športnih sposobnostih, poslušali glasbo, petje in v nas bi bila spet volja, zakaj sveži kot sredi nogometne tekme bi prišli na delovna mesta in vsak čas bi se pričel nov delavnik, krajši, svetlejši in ure bi bile kratke. Toda za te naše podvige ni sklepov, ni akcij za to poklicanih ljudi, ki bi nam dali poguma in volje. Ob tem ostajamo sami, zakaj mnogo jih takrat spi, zato nas nikoli ne vidi. Ni nam potrebno bleščečih analiz in programov, zakaj te trajajo mesece in mesece, mi pa pridemo na delo zopet jutri zvečer.

mg

Nova organiziranost mladih

Zadnji kongres je prinesel v delovanje ZSM nekaj bistvenih novosti. Kot prva in zelo pomembna je članstvo v organizaciji ZSM, ki je točno opredeljeno.

Statut ZSM določa poseben postopek za sprejem članov v organizacijo, in sicer na osnovi njihovega dela in aktivnosti pri uresničevanju stališč in ciljev naše organizacije. V istem poglavju so navedene tudi sankcije v primeru, ko član dalj časa ne dela aktivno ali ne plačuje članarine. Za prizadevno in požrtvovalno delo pa organizacija podeljuje priznanja in pohvale.

Druga zelo pomembna novost pa je organiziranost mladih v temeljnih organizacijah oziroma strokovnih službah; to je osnovna oblika delovanja naše organizacije preko katere mladi uresničujejo svoja stališča in zahteve. Tukaj se tudi združujejo na nivoju skupnosti TOZD oz. sektorjev kot tudi na nivoju delovne organizacije.

Organizacija Zveze socialistične mladine v podjetju ima naslednje organizacijske oblike:

— osnovna organizacija ZSM v TOZD oz. sektorju,

— konferenca organizacije ZSM v skupnosti TOZD oz. sektorjev,

— koordinacijska konferenca organizacije ZSM v delovni organizaciji.

Ti organi za svoje nemoteno delo voltjo svoje individualne izvršilne organe: predsedstva, komisije in občasne delovne skupine za reševanje tekočih vprašanj.

Dejavnost organizacije ZSM v delovni organizaciji se financira iz naslednjih virov: dotacija delovne organizacije, članarina in drugi dohodki.

Delovanje organizacije ZSM je uskladeno z načeli demokratičnega centralizma. Specializirane organizacije, v katerih delujejo mladi, uresničujejo svoje zahteve preko delegacij, ki so delegirane v koordinacijsko konferenco organizacije ZSM.

Posredujemo vam skrajšane izvečke iz novih pravil organiziranosti organizacije ZSM v delovni organizaciji, ki so jih mladi obravnavali na 7. redni seji predsedstva v torek, 19. novembra 1974. Na tej seji so tudi evidentirali predsednika in sekretarja OK ZSM Kranj. Za predsednika je bil predlagan Ciril Sitar, za sekretarja pa Franc Hrastnik.

Pogovorili so se tudi o načinu organiziranja javnih razprav o novih pravilih ZSM v Savi.

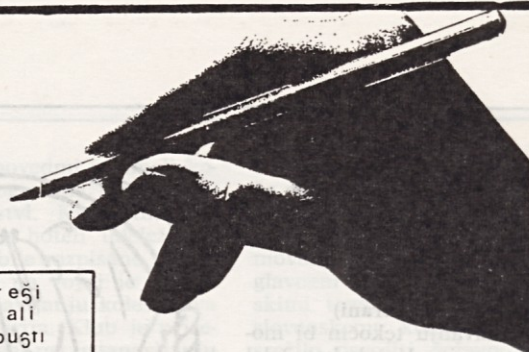
V naslednji številki bomo objavili najpomembnejše dele pravil.

L. Mraz

NAGRADNA KRIŽANICA

VSEM DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE

ČESTITAMO K DNEVU REPUBLIKE

KRAJ V PUERTO RICH PARKIR.		NEUMEN	ITALIJA	SREBRN DENAR VRH. DRŽ.	PRIMEK ŠTIRIH SODEL. VSAVI	VRH U SRBIJI	TORINO								
EDINEK								REKA PAD	reši ali pusti						
DEL POSODE			POTOPITEN							TOPLAK NEJKO	OKRAS	DEL IME- NA KITA- VODITEJA	KUHALO NA PARO	OD- TENEK	
D			Ž. IME												
HOTEL V KRANTU							TUREK ZRAČNI TAXI								
L		POULIČNO GLASBILNO DELNI ZLOM						ZNAČAJ DEL OBRAZA							
SAHO	BITEN (KRAJ.)								GLASB. ZNAMENITE						
ZUŽELKA	LOČITEV								CELOVEC						
			TURČIJA DIPLOM. ZBOR				OKONČINA PISATELJ JOHN					O. ŽALMEK BUSKI PILOT			
										JEZA					
										AMOTA					
KRAJ PRI CRIKVEN. GOEDNO PAST JE										VRSTA OMELA					
										RADIUS					
S			RIMSKO 10	STROK. I IZKUSNJ.	POKRAJ. V SRBIJI JEPTALEC SNEGA										VRSTA VIŠNJE
EDINI REKURIR		VRSTA TISKAR. STROJA OB. 12 GR. MITOLOG.								TVEGANA NAPOVED VOZIŠČE					
GLAVNA KARTA			MARIČKA												
FRANCI										KALIJ POLITIK STANE			1000 REKA V SRBIJI		
			PARTIA TURKŨ NATION. BOJ							NARAV. LOGAR. KARLOVAC		BOLA OKOVEK			
OSTANEK IZBI- RANJA										W T O R I C A					
KRAJ NA SICILIJI										KORALNI OTOK METULJ			MOČNIK EMA DVIJALKA		
ENA OD CELIN										PEVEC FRANKIE Ž. IME					
KILO- GRAM	ČETA NA ZEMLJEV.	BREGA KOVIC LANTAN			3,14159 DOLENJ. REKA					KRATKA VEST		FENIKOLA IZVRŠNI SVET			
					KOVAČ- NICA NEM. M. IME									OBJAVA	POLITIK JARING
ŽADAJ GORENJSKI TISK			DRŽAVA VAŽIJI PRISLOV									NEOSLE- PEN ILEMIČKA TOVARNA TORBOLJE			
		PLEMIŠKI NASLOV CASIUS										DREVALK PEŽEROV KANADI			
			VOŽNIK TANKA POLSKA ZASTAVA											OTTO NIEBER KONICA	
TUBER- KULOZA KAMNOLJE															
															A
KLASA PISATELJ KORL										MEDMET 4.ČRKA					
			29.XI 1943	NATM. ŠTEVIL0											
										DROG V KOROLCU					jošt

Rešitev nagradne križanke oddajte v uredništvo glasila najkasneje do 10. decembra. H križanki ne pozabite priložiti svojega naslova. Iztrebali bomo pet reševalcev, katere čakajo naslednje denarne nagrade:

1. nagrada: 80,00 din
2. nagrada: 50,00 din
3. nagrada: 30,00 din